

e-hOop
unifying
learning
differences

Unifying learning differences

A Structured Democratic Dialogue
Conducted With the Cyprus
Neuroscience and Technology Institute
(CNTI) and the University of Cyprus.

Abstract:.....	4	Factor 27: «Ο μεγάλος αριθμός μαθητών στην τάξη»	16
List of Factors:.....	5	Factor 28: «Λανθασμένη εφαρμογή των ΖΕΠ»	17
Factor 1: «Ο ρυθμός που μαθαίνει ο καθένας»...	5	Factor 29: «Σχέσεις εκπαιδευτικών με τους γονείς»	17
Factor 2: «Το κοινωνικοοικονομικό υπόστρωμα».	5	Factor 30: «Τάξεις μικτής ικανότητας»	18
Factor 3: «Διαφορετικοί γνωστικοί τύποι (π.χ. οπτικοί, ακουστικοί)».....	5	Factor 31: «Δισταγμός για δραστικά μέτρα»	18
Factor 4: «Διαφορετική καταγωγή των μαθητών»	6	Factor 32: «Διαφορετική αυτοπεποίθηση των μαθητών»	18
Factor 5: «Ρατσισμός και ψυχολογικά προβλήματα»	7	Factor 33: «Έκρηξη πληροφοριών»	19
Factor 6: «Τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του μαθητή»	7	Factor 34: «Μαζοποίηση των μαθητών»	19
Factor 7: «Μαθησιακά νοητικά προβλήματα»	8	Factor 35: «Η αξιολόγηση των μαθητών – θέμα μονιμότητας»	19
Factor 8: «Έλλειψη γνώσης των εκπαιδευτικών»	8	Factor 36: «Τα διδακτικά μέσα»	20
Factor 9: «Διαφορετικά ενδιαφέροντα μαθητών»	8	Factor 37: «Στερεότυπα – αντιλήψεις που προωθούν οι εκπαιδευτικοί»	20
Factor 10: «Κουλτούρα»	9	Factor 38: «Έλλειψη ευελιξίας στην τάξη»	20
Factor 11: «Προϋπάρχουσες γνώσεις»	9	Factor 39: «Κακή χρήση της τεχνολογίας στη μαθησιακή διαδικασία»	20
Factor 12: «Η δομή – οργάνωση της τάξης»	10	Factor 40: «Παρανοήσεις των μαθητών για διάφορα γνωστικά αντικείμενα»	21
Factor 13: «Διαφορετικές θρησκείες»	10	Factor 41: «Μαθησιακός εκφοβισμός»	21
Factor 14: «Η οικογενειακή κατάσταση»	11	Factor 42: «Η πρόσβαση των μαθητών σε μέσα διαφέρει»	22
Factor 15: «Κοινωνικό περιβάλλον»	11	Factor 43: «Λάθος role models»	22
Factor 16: «Ο ρόλος του εκπαιδευτικού»	11	Factor 44: «Δεν λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές ανάγκες των μαθητών»	23
Factor 17: «Γλωσσικό πρόβλημα»	12	Factor 45: «Οι ιδεολογικές πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών»	23
Factor 18: «Τρόπος διδασκαλίας»	12	Factor 46: «Η υπερφόρτωση του γνωστικού φορτίου»	23
Factor 19: «Η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου»	13	Factor 47: «Αποκλεισμός των αλλοδαπών μαθητών»	24
Factor 20: «Χρόνος και χρήμα για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών»	14	Factor 48: «Έλλειψη της συνεργασίας των εκπαιδευτικών»	24
Factor 21: «Ο βαθμός της βοήθειας που χρειάζεται ο κάθε μαθητής διαφέρει»	14	Factor 49: «Έλλειψη εξοτιμικευμένης διδασκαλίας»	24
Factor 22: «Έλλειψη αξιών»	14	Factor 50: «Έλλειψη ενδιαφέροντος από τους εκπαιδευτικούς»	25
Factor 23: «Αξιολόγηση μαθητών»	15		
Factor 24: «Σχέσεις εξουσίας εκπαιδευτικών - μαθητών»	15		
Factor 25: «Ο τρόπος διεύθυνσης του κάθε σχολείου»	15		
Factor 26: «Λανθασμένα και ελλιπή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών»	16		

Contents

Abstract

In a multicultural Europe where many people have many different needs and different learning styles or face learning difficulties, Europe needs a new philosophical framework of inclusion and a unified way to address “differences”, so as to safeguard full citizen participation. E-Hoop enables learners and educators to benefit from a personalized learning environment specifically geared towards their needs.

The aim is to develop specifications for educational systems optimized for those at Risk of Exclusion. Innovative uses of ICT for lifelong learning are employed in general and in particular for groups at risk of exclusion. E-Hoop innovative approaches unify learners and address the needs of population groups such as:

1. Rural people who are often geographically isolated by lack of communication and transportation systems;
2. Those disadvantaged by cultural and social poverty, especially the illiterate, the elderly, women, and children;
3. The physically disabled.

In order to achieve the aims, a number of Structured Democratic Dialogues (SDD) was organized. On the 8th of February of 2014 an SDD was conducted in cooperation with the Cyprus Neuroscience and Technology Institute (CNTI) and the University of Cyprus. The triggering question answered by the participants was the following:

“What are the typical obstacles that limit learners from benefiting maximally from their respective educational institutions because of their differences?”

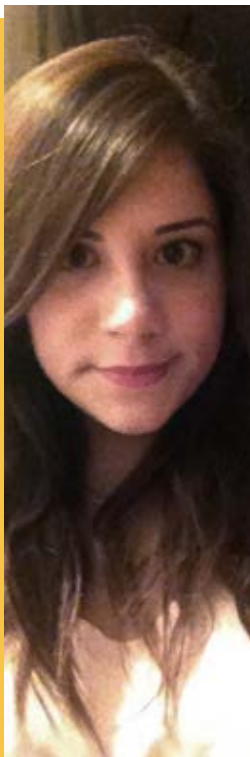
Differences here are defined as any differences due to: limitations/ differences in learning styles/differences or socioeconomic/cultural differences or even ability/disability differences.

In this paper the large number of factors identified by the participants during the Structured Democratic Dialogue (SDD) is presented. The identified obstacles will be used in designing the e-Hoop environment, and will be addressed in our exploitation plans.

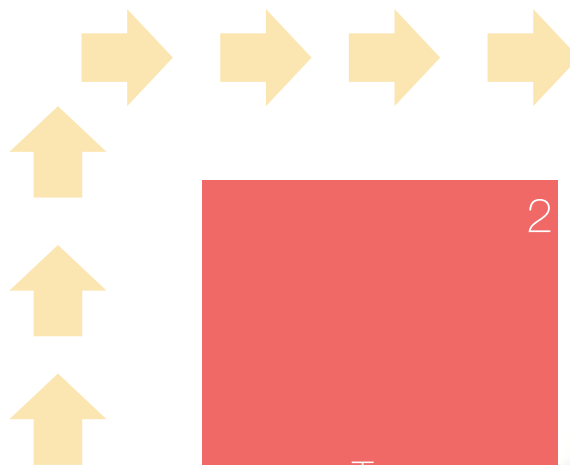
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

1

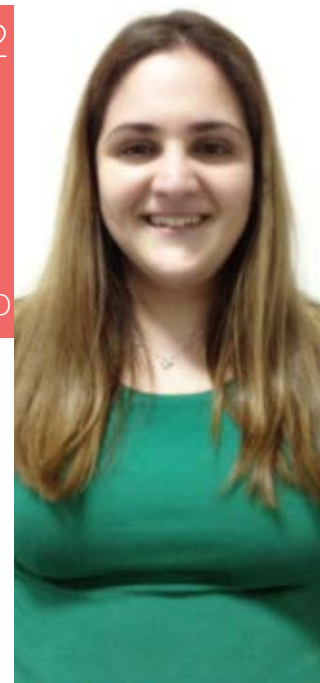

«Ο ρυθμός που μαθαίνει ο καθένας»

Από τη στιγμή που ο κάθε μαθητής είναι μια ξεχωριστή οντότητα, είναι λογικό να μην ανταποκρίνονται όλοι οι μαθητές με τους ίδιους ρυθμούς. Κάποιοι αντιλαμβάνονται τις νέες πληροφορίες πιο γρήγορα και κάποιοι άλλοι με αργότερους ρυθμούς. Ο ρυθμός με τον οποίο προχωράει ο εκπαιδευτικός ίσως να μην συμπίπτει με καμία από τις δυο περιπτώσεις. Οι μαθητές οι οποίοι προχωρούν με πιο αργό ρυθμό θα μένουν πάντα πίσω, ενώ οι μαθητές οι οποίοι είναι πάντα πιο μπροστά λόγω του ότι κατανοούν καλύτερα τις νέες πληροφορίες που τους δίδονται, θα μένουν αδρανείς περιμένοντας τον εκπαιδευτικό να φτάσει στο δικό τους επίπεδο. Αυτός είναι αναμφίβολα ένας παράγοντας ο οποίος εμποδίζει τους μαθητές να επωφεληθούν στο μέγιστο.

2

«Το κοινωνικό

οικονομικό υπόστρωμα»

Οι μαθητές μας έρχονται από διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά υποστρώματα. Διαφέρουν μεταξύ τους και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να «αδικούνται» στο επίπεδο μόρφωσης τους. Με άλλα λόγια κάποια παιδιά είναι πιο τυχερά στο να έχουν επιλογές για περαιτέρω μόρφωση. Ταυτόχρονα ιδιαίτερο ρόλο έχει και η μόρφωση των ίδιων των γονιών τους που έχει σαν επακόλουθο να θέλουν να παρέχουν και στα παιδιά τους την ανάλογη μόρφωση.

Ένα άλλο κομμάτι είναι το φορτωμένο πρόγραμμα των γονιών όπου αυτό επηρεάζει πολύ την επιμόρφωση των παιδιών τους. Δηλαδή κάποιοι γονείς αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στο διάβασμα με τα παιδιά του γιατί πιθανόν να μην δουλεύουν αρκετές ώρες αλλά και να θέλουν το καλύτερο για το παιδί τους. Όμως μπορεί και κάποιοι άλλοι λόγω του οικονομικού να δουλεύουν περισσότερο και να μην έχουν την διάθεση αλλά και τον χρόνο να βοηθήσουν τα παιδιά τους στο διάβασμα ή ακόμη και να τα πάρουν σε κάποια φροντιστήρια.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

3

«Διαφορετικοί γνωστικοί τύποι
(π.χ. οπτικοί, ακουστικοί)»

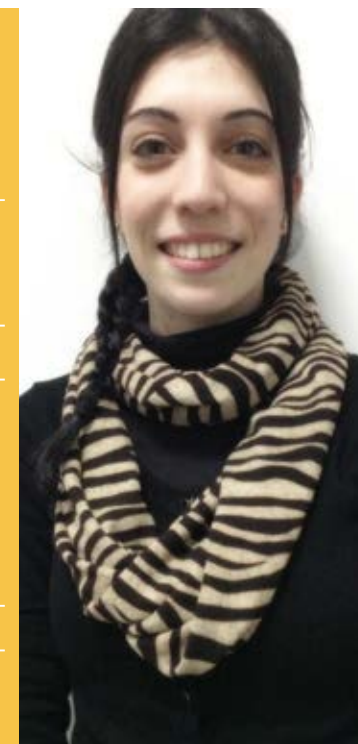
Κάθε άνθρωπος μαθαίνει με ένα διαφορετικό τρόπο, διότι υπάρχουν διάφοροι γνωστικοί τύποι όπως οπτικοί και ακουστικοί. Δηλαδή είναι ο προσωπικός τρόπος με τον οποίο λαμβάνουμε και επεξεργαζόμαστε μια πληροφορία. Για παράδειγμα κάποια άτομα μπορούν να μάθουν καλύτερα βλέποντας μια πληροφορία, ενώ κάποια άλλα ακούγοντας την. Οι πλείστοι εκπαιδευτικοί δεν λαμβάνουν υπόψη ότι έχουν να κάνουν με πολλές προσωπικότητες και συνάμα διαφορετικές. Προσπαθούν να προσαρμόσουν το μάθημά

τους σε ένα γενικό πλαίσιο δυνατοτήτων, με αποτέλεσμα να εμποδίζουν κάποιους μαθητές να κερδίσουν τη γνώση. Πρέπει οι εκπαιδευτικοί να προωθούν τη γνώση και τις διαφορές πληροφορίες με τέτοιο τρόπο ώστε όλοι οι μαθητές να μπορούν να τις κατανοήσουν και να τις επεξεργαστούν. Αυτό θα το πετύχουν προσαρμόζοντας το γνωστικό αντικείμενο στις απαιτήσεις/δυνατότητες κάθε μαθητή χρησιμοποιώντας σωστά τις δυνατότητες που τους προσφέρουν τα διάφορα πολυμέσα.

Η διαφορετική καταγωγή των μαθητών στα σχολεία επηρεάζει σε μέγιστο βαθμό τις γνώσεις που μπορούν να κερδίσουν από την εκπαίδευση. Στις μέρες μας, έχουν αυξηθεί κατά πολύ τα παιδιά από ξένες χώρες, παρά από Ελλάδα, με αποτέλεσμα οι πλειοψηφία να είναι αλλόγλωσσες. Λόγω αυτής της κατάστασης, και κυρίως στις μικρές τάξεις σχολείου (νηπιαγωγείο έως 2^ο οποιασδήποτε χώρας, ακόμη και της Κύπρου, αντιμετωπίζουν προβλήματα. Από τη μία μεριά, όταν ο εκπαιδευτικός είναι κατάλληλα καταρτισμένος και κατάλληλα προετοιμασμένος για τη διδασκαλία του, παρά το γεγονός ότι υπάρχει μεγάλο ποσοστό αλλόγλωσσων παιδιών, επηρεάζετε η διεκπεραίωση της. Οι ξενόγλωσσοι μαθητές σίγουρα είναι πολύ πιο δύσκολο να κατανοήσουν την ελληνική γλώσσα με αποτέλεσμα ο εκπαιδευτικός να διδάσκει παράλληλα και τα ελληνικά. Έτσι, όσπν έμφαση και να δίνει στο να μάθει τα αλλόγλωσσα παιδιά υστερεί στο επιθυμητό αποτέλεσμα των αναγκών της ύλης. Από την άλλη μεριά, δηλαδή όταν εκπαιδευτικός διεκπεραιώνει τη μαθησιακή διαδικασία χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα αλλόγλωσσα παιδιά, αυτά θα υστερήσουν. Έτσι, τα παιδιά Κύπρου και Ελλάδας θα προχωρούν κανονικά στην ύλη ενώ τα υπόλοιπα παιδιά θα έχουν 'κενά' στις επόμενες τάξεις και επομένως θα χρειάζονται περισσότερη κατάρτιση. Συνεπάγεται, η διαφορετική καταγωγή των μαθητών επηρεάζει κατά πολύ τον τρόπο διδασκαλίας και επομένως τις γνώσεις που θα αποκομίσουν τα παιδιά. Σε πολλά νηπιαγωγεία που υπάρχουν περισσότεροι από τους μισούς μαθητές αλλόγλωσσοι, αντί να διδάσκονται διάφορες διαθεματικές

ενότητες διδάσκονται απλά πράγματα που μαθαίνει κάποιος όταν διδάσκεται μία ξένη γλώσσα. Αυτό το πρόβλημα, αναπτύσσεται κυρίως όταν οι γονείς των μαθητών στο σπίτι δεν τους μιλούν ελληνικά αλλά τη γλώσσα της καταγωγής τους. Αυτό φυσικά μπορεί να αντιμετωπιστεί ζητώντας ο εκπαιδευτικός από τους γονείς να μιλούν στα παιδιά τη γλώσσα που διδάσκονται. Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως είναι όταν ο γονιός δε ξέρει καθόλου ελληνικά και το παιδί προσπαθεί μόνο του και μόνο στο σχολείο να μάθει.

4
«Διαφορετική καταγωγή των μαθητών»

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

5

Ρατσισμός και ψυχολογικά προβλήματα

Αναμφίβολα, όπως όλοι γνωρίζουμε η αντίληψη που υποστηρίζει την ανωτερότητα μιας φυλής και αποβλέπει στην διατήρηση της «καθαρότητας» της και στην κυριαρχία της έναντι των υπολοίπων ονομάζεται ρατσισμός (Φυτράκης, Χ.Χ.). Ο σύγχρονος ρατσισμός δεν περιορίζεται μόνο στις φυλετικές διακρίσεις, αφού εκτός από τον φυλετικό ρατσισμό υπάρχει ο κοινωνικός, ο εθνικός, ο πολιτισμικός, ο θρησκευτικός και ο ρατσισμός του γυναικείου φύλου.

Είναι γεγονός πως τα τελευταία χρόνια στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κύπρου, και κάθε Ευρωπαϊκής χώρας, οι αλλοδαποί μαθητές αυξάνονται με γοργότατους ρυθμούς. Η πλειοψηφία των μαθητών στα κυπριακά σχολεία είναι κύπριοι με αποτέλεσμα οι αλλοδαποί μαθητές να αντιμετωπίζονται ως κάτι το διαφορετικό, κάτι το ξένο, το κατώτερο. Η αντιμετώπιση αυτή σε συνδυασμό με άλλες δυσκολίες που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη κατηγορία μαθητών, όπως κοινωνικοοικονομικά

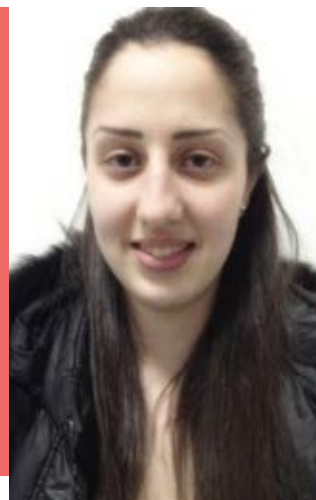
προβλήματα, απογοτεύει και αποθαρρύνει τους μαθητές με αποτέλεσμα οι περισσότεροι να παραιτούνται από την ίδια την μάθηση εξαιτίας του προσβλητικού περιβάλλοντος που δημιουργείται γύρω τους.

Επίσης, ο ρατσισμός ο οποίος εντοπίζεται στα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν αφορά μόνο την εθνικότητα και το χρώμα του δέρματος. Ρατσισμός παρατηρείται και ανάμεσα σε ομοεθνής μαθητές. Η εξωτερική εμφάνιση, η κοινωνικοοικονομική

κατάσταση, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και τα διάφορα εμφανείς προβλήματα που αντιμετωπίζουν διάφοροι μαθητές, τους καθιστούν θύματα ρατσιστικών συμπεριφορών από τους γύρω τους, μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Αναμφισβήτητα, ο ρόλος του εκπαιδευτικού τυχάνει τεράστιας σημασίας, αφού αυτός είναι ο αρμόδιος για την διατήρηση της ισορροπίας μέσα στην σχολική αίθουσα προβάλλοντας την ισότητα και τον σεβασμό προς την διαφορετικότητα.

Θεωρώ απαραίτητη την δημιουργία όλων των μαθητών με τα ήθη και τα έθιμα των μαθητών από άλλες χώρες αλλά και το αντίθετο, αφού θεωρείται το πρώτο βήμα της συμφιλίωσης με την διαφορετικότητα και της συνειδητοποίησης της σημαντικότητας της για την δημιουργία των πολιτισμών.

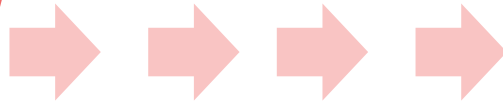
6 Τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του μαθητή

Αδιαμφισβήτητα, το σχολείο αποτελεί μια μικρογραφία της πολυπολιτισμικής κοινωνίας στην οποία ζούμε. Ως εκ τούτου, στους κόλπους υπάρχουν μαθητές διαφορετικού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου, διαφορετικής εθνικότητας, θρησκείας και είναι εύλογο πως ο κάθε μαθητής έχει τα δικά του ξεχωριστά και μοναδικά χαρακτηριστικά, τόσο τα εσωτερικά - που αφορούν το χαρακτήρα και τον ψυχισμό του- όσο και τα εξωτερικά που αφορούν την εμφάνιση του. Τα εξωτερικά χαρακτηριστικά αφορούν το σωματότυπο, τα χαρακτηριστικά του προσώπου, το χρώμα, το ντύσιμο και ευρύτερα την κίνηση του σώματος και τη συμπεριφορά. Τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του κάθε μαθητή επηρεάζουν άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά τους εκπαιδευτικούς. Για παράδειγμα όταν κάποιος εκπαιδευτικός εισέλθει στην αίθουσα διδασκαλίας και αντικρύσει κάποιο έγχρωμο μαθητή – αν είναι ρατσιστής – θα έχει αρνητική προδιάθεση απέναντι του, γεγονός

που θα αποτελέσει τροχοπέδη στην επίδοσή του. Παράλληλα εάν κάποιος μαθητής ή μαθήτρια έχει ωραία εξωτερικά χαρακτηριστικά και γενικότερα προσεγγισμένη εμφάνιση, τότε το πιο πιθανόν είναι ο εκπαιδευτικός να αναπτύξει θετική στάση απέναντι του. Αντίθετα όταν κάποιο παιδί έχει ατιμέλπη εμφάνιση και είναι ακάθατο, μπορεί να οδηγήσει το διδάσκαλο στην περιθωριοποίηση του. Τα εξωτερικά λοιπόν χαρακτηριστικά των μαθητών διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην αντιμετώπιση που έχουν από τους εκπαιδευτικούς.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

7 Μαθησιακά νοητικά προβλήματα

Οι πλείστοι μάχιμοι εκπαιδευτικοί λόγω συγκεκριμένων παραγόντων (οικονομική κρίση, λίστα αδιόριστων εκπαιδευτικών) αποτελούν άτομα μεγάλης ηλικίας και ως εκ τούτου η προ υπάρχουσα εκπαιδευτική τους κατάρτιση δεν τους επιτρέπει να αναγνωρίσουν συγκεκριμένα νοητικά – μαθησιακά προβλήματα και να τα αντιμετωπίσουν. Μαθητές οι οποίοι παρουσιάζουν νευρολογικές διαταραχές του εγκεφάλου όπως για παράδειγμα ΔΕΠ-Υ ή αυτισμό, Asperger (ήπια μορφή αυτισμού) σύνδρομο down τις ώρες ενσωμάτωσης τους στις τάξεις τείνουν να απασχολούνται με εργασίες οι οποίες δεν τους αποφέρουν

σημαντική βοήθεια και κατ' επέκταση τους καθιστά στάσιμους και συχνά τους αποτρέπει από το να βελτιώσουν τις ικανότητες τους. Η άγνοια και η απραξία των εκπαιδευτικών για τους συγκεκριμένους μαθητές οδηγεί τα παιδιά σε αμάθεια ενώ στην πραγματικότητα θα μπορούσε ο εκπαιδευτικός με την κατάλληλη εκπαιδευτική κατάρτιση να αξιοποιήσει τις δυνατότητες τους. Κραυγαλέο παράδειγμα αποτελεί ένας Αμερικάνος αυτιστικός μαθητής ο οποίος σε ηλικία μόλις 15 χρόνων έχει αποκτήσει διδακτορικό, κάτι το οποίο δυστυχώς η νομοθεσία αλλά και η ποιότητα εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών μας δεν τα επιτρέπει.

A lot of teachers use old-school methods of delivery. These methods are not in-line with the up-to-date methods of delivery.

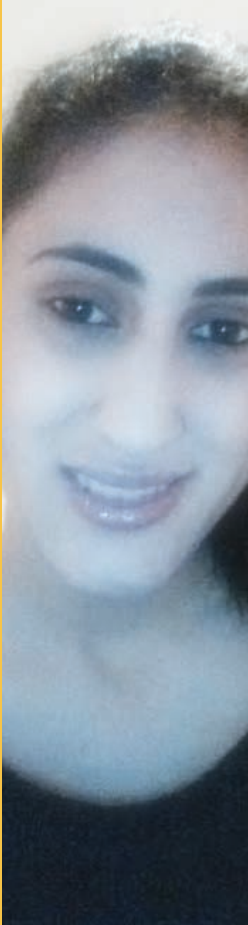

∞

Ελλειψη γνώσης των εκπαιδευτικών

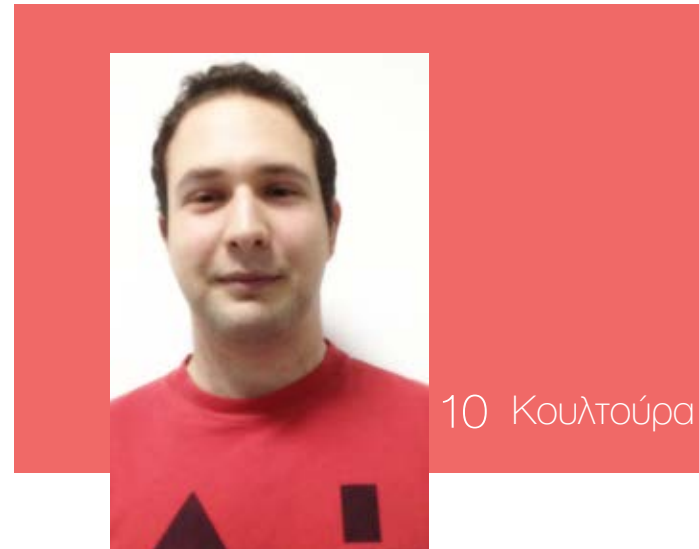
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

9

Διαφορετικά ενδιαφέροντα μαθητών

Το εμπόδιο που περιορίζει τους μαθητές/τριες από το να επωφεληθούν στο έπακρο από τα εκπαιδευτικά τους ιδρύματα είναι τα διαφορετικά ενδιαφέροντα που έχουν. Οι μαθητές/τριες είναι ξεχωριστές και μοναδικές προσωπικότητες, άρα ως επακόλουθο ενδιαφέρονται για διαφορετικά πράγματα. Τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριων είναι εξαιρετικά σημαντικό να χρησιμοποιούνται στην εκπαίδευση καθώς τους κινητοποιούν να προσπαθούν, να συμμετέχουν ενεργά και να εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία. Η πληθώρα των ενδιαφερόντων των μαθητών αποτελεί πρόβλημα στο εκπαιδευτικό σύστημα καθώς υπάρχει μια προκαθορισμένη ύλη που πρέπει να διδαχθεί, η οποία αποτελείται από συγκεκριμένα θέματα, τα οποία συνήθως δεν συμπίπτουν με τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Τα εκπαιδευτικά συστήματα λοιπόν, αγνοούν και περιθωριοποιούν τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριων. Ως αποτέλεσμα δεν επιτυγχάνεται η ενεργός συμμετοχή όλων των μαθητών αλλά δημιουργείται και ο κίνδυνος να προκληθεί αδιαφορία εκ μέρους των μαθητών για την εκπαίδευση.

10 Κουλτούρα

Η κουλτούρα ως έννοια είναι δύσκολο να οριστεί καθώς πρόκειται για ένα σύνθετο φαινόμενο που περιλαμβάνει διάφορες πτυχές και ως αποτέλεσμα δύσκολα συνοψίζεται σε ένα απλό ορισμό. Για την προκειμένη περίπτωση θα υιοθετηθεί ο ορισμός του Sir Edward Burnett Tylor. Πρόκειται για έναν απλό και ευρύ ορισμό που χρησιμοποιείται συχνά από τους ανθρωπολόγους. Κουλτούρα εννοείται «το σύνθετο εκείνο σύνολο που περιλαμβάνει γνώσεις, πεποιθήσεις, τέχνες, ήθη, δίκαιο, έθιμα και κάθε άλλη ικανότητα και συνήθεια του ανθρώπου ως μέλους της κοινωνίας». Αξίζει να αναφέρω πως η κουλτούρα (μέσα από αυτό τον ορισμό) είναι συνώνυμη με τον όρο πολιτισμό. Με ποιο απλά λόγια, κουλτούρα είναι ο τρόπος συμπεριφοράς ενός λαού. Κατά την τη γνώμη μου, όταν στην κουλτούρα μίας κοινωνικής ομάδας ή γενικά ενός λαού κυριαρχεί η «φιλοσοφία» της συνεργασίας τότε οι άνθρωποι είναι πιο ανοιχτοί και δέχονται καλύτερα τις

απόψεις των άλλων ενώ αντίθετα όταν κυριαρχεί ο ατομικισμός τότε τα άτομα θα εκδηλώνουν αρνητικές στάσεις μεταξύ τους. Η εθνική κουλτούρα που κυριαρχεί όμως σε κάθε χώρα, επηρεάζει και την παιδεία ή καλύτερα την εκπαιδευτική διαδικασία της συγκεκριμένης χώρας. Άρα και τα στα σχολικά περιβάλλοντα θα επικρατούν και οι αντίστοιχοι τρόποι σκέψης και ως αποτέλεσμα σε μια «ανοιχτή κοινωνία» τα παιδιά θα είναι πιο πρόθυμα να εκφράζουν τις απόψεις τους και δεν θα φοβούνται ότι θα στιγματισθούν από τους συμμαθητές τους. Έτσι ο δάσκαλος θα εντοπίζει καλύτερα της μαθησιακές τους δυσκολίες των μαθητών του (θα έχει καλύτερη αντίληψη για το γνωστικό επίπεδο των μαθητών του) ενώ οι μαθητές θα «οικοδομούν» πιο αποτελεσματικά τις υπάρχουσες γνώσεις τους αφού θα συμμετάσχουν πιο ενεργητικά στη μαθησιακή διαδικασία. Σε μία κλειστή κοινωνία τα παιδιά θα είναι πιο δισταχτικά μέσα στην τάξη.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

11

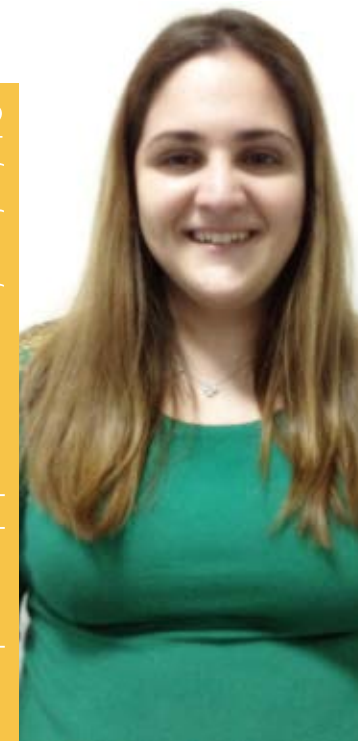
Προϋπάρχουσες γνώσεις

Είναι γεγονός ότι τα παιδιά νοηματοδοτούν τις εμπειρίες τους και κατά τον τρόπο αυτό μαθαίνουν. Τα βιώματα του κάθε παιδιού είναι διαφορετικά συνεπώς η γνώση που φέρουν κατά την εισδοχή τους στο σχολείο αποτελεί προϊόν επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης τόσο με το οικογενειακό, όσο και με το κοινωνικό τους περιβάλλον. Στα πλαίσια αυτής της διαφορετικότητας τα παιδιά σχηματίζουν από πολύ νωρίς τη δική τους αντίληψη για τον εαυτό και τον κόσμο και φέρουν με την είσοδο τους στη σχολική κοινότητα τις δικές τους γνώσεις, που προκύπτουν από την προσπάθεια τους να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν παρατηρήσιμα γεγονότα και συμπεριφορές. Συχνά αυτές οι προϋπάρχουσες γνώσεις και αντιλήψεις των παιδιών είναι απόλυτες και δεν διαθέτουν το

παραμικρό περιθώριο αμφισβήτησης. Αυτό αποτελεί πρόβλημα στην περίπτωση που τα παιδιά φέρουν παρανοήσεις ή εναλλακτικές αντιλήψεις ως προς την ερμηνεία του εαυτού και του κόσμου. Δεδομένου ότι οι προϋπάρχουσες εμπειρίες τους επηρεάζουν το κατά πόσο είναι δεκτικά στη νέα γνώση, ο εκπαιδευτικός που επιδιώκει μια αποτελεσματική διδασκαλία, οφείλει να κάνει διάγνωση των εναλλακτικών αντιλήψεων των παιδιών και μέσω της δικής τους συμβολής, να τα οδηγήσει με απλά και μεθοδικά βήματα στην γνωστική σύγκρουση, η οποία θα τα βοηθήσει να αποσταθεροποιηθούν από τις παρανοήσεις τους και να δημιουργήσουν νέα νοητικά σχήματα, που να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

12
Η δομή – οργάνωση της τάξης

Σημαντικό στοιχείο για μια σωστή διδασκαλία είναι η ίδια η σχολική τάξη. Όταν αναφέρομαι για δομή και οργάνωση της τάξης εννοώ τις ενέργειες και δραστηριότητες του διδάσκοντος, με τις οποίες εγκαθιδρύει και διατηρεί συνθήκες που διευκολύνουν για μια αποτελεσματική διδασκαλία. Μεγάλο ρόλο διαδραματίζει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός αφού εκείνος πρέπει να δημιουργήσει και να διατηρήσει ένα μαθησιακό περιβάλλον που

θα μπορεί να είναι «υγιές» για τους μαθητές. Η στάση του εκπαιδευτικού προς τους μαθητές, η ορθή χρήση των μέσων και των υλικών, η ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των μελών της σχολικής τάξης είναι κάποια από τα βασικά χαρακτηριστικά που θα βοηθούσαν στην καλλιέργεια ενός καλού κλίματος που θα μείωνε τις πιθανότητες εξάλειψης εμποδίων.

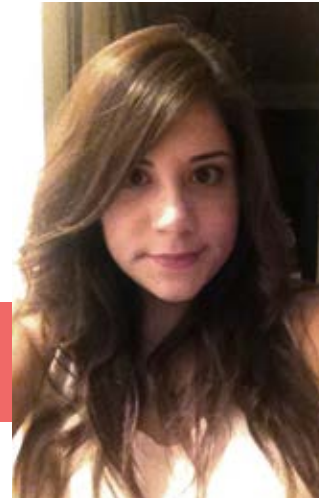
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

13

Διαφορετικές θρησκείες

Ιδιαίτερο ρόλο έχει η θρησκεία που πιστεύει το κάθε άτομο. Το κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να πιστεύει σε όποια θρησκεία επιθυμεί. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να διαφέρουν οι θρησκείες μεταξύ τους αλλά και να πιστεύουν σε διαφορετικά ήθη και έθιμα. Η θρησκεία αποτελεί σημαντικό πολιτισμικό παράγοντα για κάποιους σαν αποτέλεσμα οι πεποιθήσεις που σχετίζονται και οι αξίες να δίνουν μια διαφορετική νότα στην εκμάθηση μιας διαφορετικής κουλτούρας που πιστεύεις. Επίσης η θρησκεία μπορεί να παρέχει την ενθάρρυνση για μια πιο ενοποιημένη προσέγγιση των πνευματικών, θρησκευτικών, ηθικών και πολιτικών αξιών που αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να προσεγγίσει την μάθηση με μια διαφορετική όψη.

14 Η οικογενειακή κατάσταση

Η ψυχολογία του κάθε ατόμου επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την οικογενειακή κατάσταση που τον περιβάλλει, η οποία με τη σειρά της παίζει σημαντικό ρόλο στην εκμάθηση και ανάπτυξη του παιδιού. Συνθήκες όπως διαζύγιο των γονιών, λεκτική ή σωματική βία από μέλη της οικογένειας, συνεχής απουσία του κηδεμόνα από το σπίτι με αποτέλεσμα να το φροντίζει η γιαγιά ή η νταντά, οικονομικά άπορες οικογένειες, έλλειψη σωστής διατροφής, ενδυμασίας, στέγης κ.α., φέρουν συνέπειες στην απόδοση του κάθε μαθητή στο σχολείο. Όπως εξηγείτε και στην θεωρία ιεράρχησης των αναγκών του Abraham Maslow, οι φυσιολογικές ανάγκες και οι ανάγκες ασφαλείας είναι τα πρώτα σκαλοπάτια για την σωστή ανάπτυξη του κάθε ατόμου.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

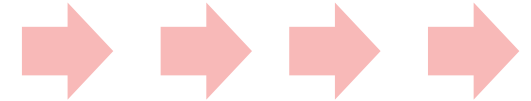

15 Κοινωνικό περιβάλλον

Το κοινωνικό περιβάλλον επηρεάζει αρκετά την πρόοδο του κάθε μαθητή στη τάξη, και ιδιαίτερα το οικογενειακό περιβάλλον. Υπάρχουν γονείς που δεν ενδιαφέρονται για την πρόοδο των παιδιών τους, δεν τα βοηθούν να διαβάσουν ή δεν έχουν την απαραίτητη μόρφωση για να τους βοηθήσουν. Ακόμη, χωρίς αυτό που θα πω να φαίνεται ρατσιστικό, κάποιοι γονείς

ανάλογα με το επάγγελμά τους ευνοούν σε πιο μεγάλο βαθμό τη μάθηση των παιδιών τους (π.χ. γονείς γιατροί έχουν πιο πολλές γνώσεις και μιλούν πιο καλά την ελληνική διάλεκτο), σε αντίθεση με κάποιους γονείς που έχουν κάποιο επάγγελμα που δεν απαιτεί κάποια μόρφωση (π.χ. γονείς οικοδόμοι έχουν λιγότερη μόρφωση και μιλούν την κυπριακή διάλεκτο).

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τα παιδιά και σχετίζεται με διάφορες πτυχές. Για παράδειγμα, ο ρόλος του εκπαιδευτικού μπορεί να σχετίζεται σύμφωνα με τις γνώσεις που κατέχει για τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα, τον τρόπο διδασκαλίας του, την κατάρτιση του, αλλά και ανάλογα με τον τρόπο του απέναντι στα παιδιά. Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να αναφερθώ για ρόλο του εκπαιδευτικού όσον αφορά τον τρόπο του απέναντι στα παιδιά και το πώς αυτό τα επηρεάζει. Ο κάθε εκπαιδευτικός, άθελα του βέβαια, τείνει να ξεχωρίζει μαθητές, είτε λόγω χρώματος – ομορφιάς είτε λόγω «εξυπνάδας». Σε περίπτωση που ο εκπαιδευτικός δεν καταφέρει να κρύψει αυτή του την διάκριση, οι υπόλοιποι μαθητές το αντιλαμβάνονται. Επομένως, όταν ο εκπαιδευτικός ξεχωρίσει μαθητές και δείξει και στην υπόλοιπη τάξη αυτή την κατάσταση οι υπόλοιποι μαθητές θα αντιδρούν διαφορετικά. Οι περισσότεροι από αυτούς για να αποσπάσουν την επιθυμητή προσοχή από μέρος του εκπαιδευτικού καταφεύγουν σε συστηματική φασαρία μέσα στην τάξη εν ώρα διδασκαλίας και ενοχλούν τους συμμαθητές τους. Επίσης, από τη στιγμή που ο εκπαιδευτικός αδιαφορεί για αυτούς δε δείχνουν ενδιαφέρον στο μάθημα με αποτέλεσμα να υστερούν σε πολλά σημεία.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού 16

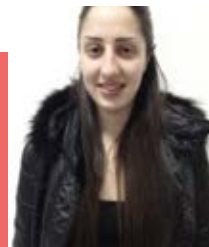

Γλωσσικό πρόβλημα

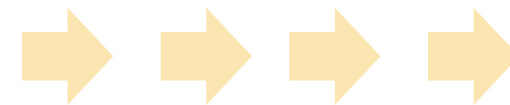
Όπως είναι γνωστό, οι ξενόγλωσσοι μαθητές αντιμετωπίζουν έντονα το πρόβλημα της διγλωσσίας. Διγλωσσία ορίζεται η κατάσταση η οποία παρουσιάζεται σε κάποιο άτομο όταν αυτό χρησιμοποιεί στην καθημερινή του επικοινωνία, προαιρετικά ή αναγκαστικά δύο γλώσσες (Φυτράκης, Χ.Χ.) Η διδασκαλία των μαθητών στα κυπριακά εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι ελληνική. Όλοι οι μαθητές καλούνται να γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα έτσι ώστε να μπορούν να εμπλακούν στην μαθησιακή διαδικασία και κατ' επέκταση να οδηγηθούν στην μάθηση. Οι ξενόγλωσσοι μαθητές αντιμετωπίζουν έντονα το γλωσσικό πρόβλημα εξαιτίας της διαφορετικότητας της μητρικής τους γλώσσας. Η κατηγορία αυτών των μαθητών οδηγείται σε μια «σύγκρουση γλωσσών», αφού στο σπίτι χρησιμοποιούν την μητρική τους γλώσσα, περιθωριοποιώντας τα ελληνικά μιας και δεν μπορούν να βοηθηθούν καθόλου από τους γονείς οι οποίοι είναι και αυτοί ξενόγλωσσοι ενώ στο σχολείο καλούνται να χρησιμοποιούν εξ ολοκλήρου την ελληνική. Το γεγονός αυτό, οδηγεί σε ποικιλία μαθησιακών προβλημάτων και κατ' επέκταση στην σχολική αποτυχία. Καθίσταται λοιπόν, αδήριτη ανάγκη η δημιουργία τμημάτων ενίσχυσης και η γνωριμία των κύριων μαθητών με τις γλώσσες των αλλόγλωσσων παιδιών. Τέλος, η παρακολούθηση μαθημάτων από πλευράς των γονιών με στόχο την βασική εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και η επικοινωνία τους με τους εκπαιδευτικούς των παιδιών τους, θα έδινε θάρρος στους μαθητές να εξασκούν την ελληνική γλώσσα και στο σπίτι τους. Το γεγονός αυτό θα αποτελούσε ενισχυτικό παράγοντα για την καταπολέμηση του προβλήματος.

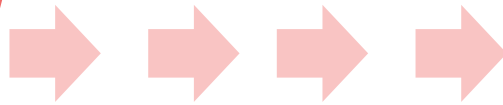
18 Τρόπος διδασκαλίας

Αποτελεί κοινό τόπο πως ο τρόπος διδασκαλίας ταυτίζεται και με το ρυθμό με τον οποίο μαθαίνει ο κάθε μαθητής. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να προσαρμόζουν τη διδασκαλία τους ανάλογα με τους μαθητές που έχουν απέναντι τους καθώς ο κάθε μαθητής μαθαίνει με διαφορετικό τρόπο και ρυθμό ανάλογα με τον τύπο του. Υπάρχουν οι οπτικοί, οι ακουστικοί και οι κινητικοί τύποι μαθητών. Παράλληλα ο καθένας σκέπτεται, αντιδρά και αντιλαμβάνεται διαφορετικά. Το «σκέφτεται» αναφέρεται στις προϋπάρχουσες αντιλήψεις, το «αντιδρά» στη συναισθηματική ανάπτυξη και το «αντιλαμβάνεται» στη νοητική ανάπτυξη. Όλα τα πιο πάνω θα πρέπει να ληφθούν υπόψη πριν τη διδασκαλία. Επιπλέον η μάθηση είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν χρησιμοποιηθούν όλες οι αισθήσεις του μαθητή. Η χρήση λοιπόν εναλλακτικών μεθόδων μάθησης ικανοποιούν τις ανάγκες περισσότερων μαθητών. Πρέπει να δίνεται έμφαση στο πως ο μαθητής μαθαίνει και όχι στο πως ο δάσκαλος διδάσκει. Επιπρόσθετα η διδασκαλία θα πρέπει να είναι ενδιαφέρουσα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη βοήθεια των οπτικοακουστικών μέσων, τα οποία αφενός καθιστούν το μάθημα δημιουργικό, παραστατικό και ενδιαφέρον, ενώ συγχρόνως ενεργοποιούν όλες τις αισθήσεις των μαθητών μέσω της εικόνας, του ήχου και των λέξεων. Συγκεκριμένα οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να σχεδιάζουν το εκπαιδευτικό περιβάλλον με βάση το πλαίσιο της Τεχνολογικής Παιδαγωγικής Γνώσης

Περιεχομένου(ΤΠΓΠ), καθώς περιλαμβάνει στους κόλπους της πολλούς παράγοντες που συμβάλλουν καταλυτικά, ώστε το μάθημα να καταστεί εποικοδομητικό. Η Τεχνολογική Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου πετυχαίνει τη δημιουργική σύζευξη της παιδαγωγικής γνώσης, της τεχνολογικής γνώσης, του περιεχομένου της διδασκαλίας, τη γνώση για τους μαθητές, όπως επίσης και για το περιβάλλον διδασκαλίας. Όλα αυτά συμβάλλουν αφενός στην αποσαφήνιση τυχόν παρανοήσεων που έχουν οι μαθητές για ένα συγκεκριμένο θέμα και αφετέρου στο να καταστεί το μάθημα και η παρεχόμενη γνώση πιο κατανοητή, καθώς η ΤΠΕ παρέχει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να μετασχηματίσουν έννοιες που ήταν δύσκολο να αναπαρασταθούν. Παράλληλα μέσω της ΤΠΕ οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εντοπίσουν διδακτικές στρατηγικές που ήταν αδύνατο να υλοποιηθούν με παραδοσιακούς τρόπους και αφού τις εντοπίσουν να τις ενσωματώσουν στο μαθησιακό περιβάλλον της τάξης. Επιπλέον μέσω της ΤΠΕ μπορούν να εντοπιστούν αναπαραστάσεις για το μετασχηματισμό του περιεχομένου της διδασκαλίας, οι οποίες και πάλι δυσκολεύουν την κατανόηση του μαθήματος. Με τον τρόπο αυτό η νέα γνώση όχι μόνο δομείται, αλλά γίνεται κτήμα. Εν κατακλείδι ο δάσκαλος αποτελεί τον πομπό της γνώσης και δεν αποτελεί αυθεντία, αλλά καθοδηγητή, σύμβουλο και μέντορα των μαθητών.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

19 Η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου

Η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής στα σχολεία αποτελεί ένα καίριο φαινόμενο και είναι ότι το οποίο μαστίζει την εποχή μας μεσούσης οικονομικής κρίσης. Συχνά παρατηρούνται φαινόμενα όπως η έλλειψη βιβλίων ή ακόμη και η έλλειψη Η/Υ στις τάξεις, βιντεοπροβολέων στοιχεία και υλικά τα οποία διευκολύνουν τις οδούς μάθησης. Αποσπώντας από το εκπαιδευτικό μας σύστημα τα προαναφερθέν υλικά δυσχεραίνουμε και κατ' επέκταση τοποθετούμε εμπόδια στην οδό προς τη μάθηση.

Αναφερόμενος στη υλικοτεχνική υποδομή δεν μπορούμε να παραλείψουμε την έλλειψη εκπαιδευτικών στα σχολεία το οποίο οδηγεί στην ένταξη όλο και περισσότερων μαθητών στις τάξεις γεγονός το οποίο δυσχεράνει το έργο των εκπαιδευτικών. Τα προβλήματα αυτά έρχονται να συμμειχθούν και να διατελέσουν ένα τεράστιο τροχοπέδη στην μάθηση σε συνάρτηση με την τεχνική κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

Χρόνος και χρήμα για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών

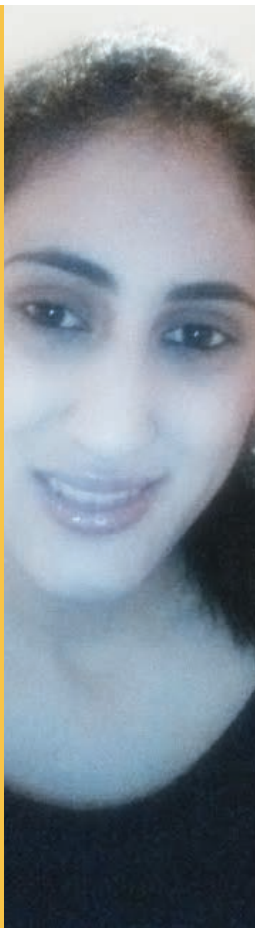

20

The time and money needed for the training of educators (especially the training of older ones) to help them understand the need of using various methods of delivery and to help them incorporate these methods in their teaching.

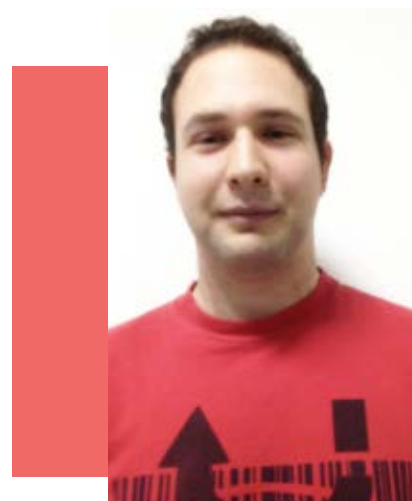
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

21

Ο βαθμός της βοήθειας που χρειάζεται ο κάθε μαθητής διαφέρει

Το εμπόδιο που περιορίζει τους μαθητές από το να επωφεληθούν στο έπακρο από τα εκπαιδευτικά τους ιδρύματα είναι ότι ο βαθμός της βοήθειας που χρειάζεται ο κάθε μαθητής διαφέρει. Οι μαθητές/τριες μαθαίνουν με διαφορετικό τρόπο και ρυθμό και έτσι μπορεί να βρίσκονται σε διαφορετικό επίπεδο. Σύμφωνα με τη ζώνη επικείμενης ανάπτυξης του Vygotsky κατά τη διαδικασία επίλυσης προβλημάτων τα παιδιά μπορούν να πετύχουν κάποια πράγματα από μόνα τους, αλλά σε κάποιο σημείο χρειάζονται τη βοήθεια κάποιου ενήλικα για να προχωρήσουν παραπάνω. Έτσι είναι σημαντικό τα εκπαιδευτικά συστήματα να εντοπίζουν το επίπεδο στο οποίο βρίσκονται οι μαθητές τους και να τους παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια. Στο εκπαιδευτικό σύστημα υπάρχει ένα συγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο περιέχει συγκεκριμένη ύλη η οποία πρέπει να διδαχθεί σε συγκεκριμένο χρόνο. Αυτό προκαλεί άγχος στον εκπαιδευτικό, ο οποίος «τρέχει» για να καλύψει την ύλη. Το αποτέλεσμα είναι να μην έχει το χρόνο ο εκπαιδευτικός να διαγνώσει το επίπεδο βρίσκονται των μαθητών του και να τους παρέχει την ανάλογη βοήθεια για να προχωρήσουν στο επόμενο επίπεδο.

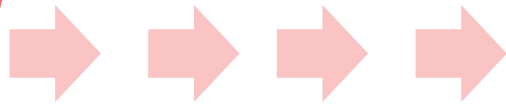
22 Έλλειψη αξιών

Τα συστήματα αξιών, όπως για παράδειγμα η αγάπη, η εμπιστοσύνη, η ανοιχτή επικοινωνία κτλ επηρεάζουν την κουλτούρα ενός πολιτισμού. Υπάρχουν αξίες που προωθούν τον ανταγωνισμό και άλλες που προωθούν την συνεργασία ενισχύουν την συνεργασία. Οι αξίες όμως, όπως και γενικά η κουλτούρα, μεταδίδεται τόσο από γενιά σε γενιά αλλά και από την παιδεία. Θεωρώ πως όταν «καλλιεργούνται» αξίες συνεργασίας στα παιδιά, είτε μέσα στην τάξη είτε μέσω του οικογενειακού τους περιβάλλον, οι μαθητές α) θα είναι πιο πρόθυμοι να εκφράζουν τις απόψεις τους (όπως ανάφερα και πιο πάνω στην

κουλτούρα) αλλά επίσης β) κατά τη διάρκεια σε ομαδικών δραστηριοτήτων μέσα στην τάξη οι «καλοί» μαθητές θα είναι πιο εκδηλωτικοί στα να βοηθήσουν τους πιο «αδύνατους» μαθητές και επομένως η συνεργατική μάθηση θα είναι πιο αποτελεσματική (καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα). Κατά τη γνώμη μου όταν σε μία χώρα καλλιεργούνται αξίες ανταγωνισμού ή οι αξίες συνεργασίας δεν καλλιεργούνται καθόλου τότε τα μαθησιακά αποτελέσματα θα είναι λιγότερο αποτελεσματικά.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

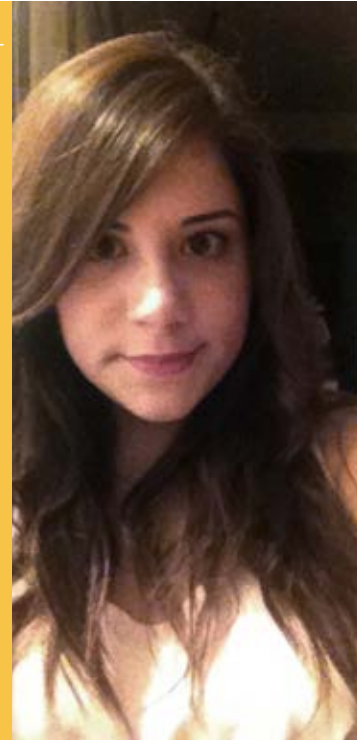
23 Αξιολόγηση μαθητών

Μέσα στην διάρκεια των σχολικών χρόνων, η αξιολόγηση αποτελεί σημαντική διάσταση στην εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσα από την αξιολόγηση στόχο έχουμε να αποδείξουμε ότι η καθορισμένη στόχοι του εκπαιδευτικού έχουν επιτευχθεί. Στα σχολεία της Κύπρου όταν αναφερόμαστε για αξιολόγηση συνήθως αναφερόμαστε στα διαγωνίσματα ή στις τελικές εξετάσεις (αν γίνονται). Κάτι που πρακτικά είναι λανθασμένο. Μέσα από τις αξιολογήσεις, ο εκπαιδευτικό πρέπει να βαθμολογήσει αρχικά την κατανόηση των μαθητών, στην συνέχεια, να βρίσκει τα σημεία που πρέπει να ανατροφοδότηση

και τέλος, να αξιολόγησει ο ίδιος τον εαυτό του αν πέτυχε τους στόχους που έθεσε. Επίσης, η αξιολόγηση δεν χρειάζεται να γίνεται μόνο από το διαγώνισμα αλλά επίσης και να λαμβάνεται υπόψη η γενική εικόνα του μαθητή στο σχολείο. Όμως, λόγω τις ελλιπής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε θέματα αξιολογήσεις, η περιορισμένη χρήση και αξιοποίηση συνδυαστικών μεθόδων ποσοτικού και ποιοτικού χαρακτήρα και στις στρεβλώσεις του υφιστάμενου συστήματος η αξιολόγηση είναι μονότονη και αποπνικτική κυρίως για τους ίδιους τους μαθητές.

24

Σχέσεις εξουσίας εκπαιδευτικών - μαθητών

Το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν περισσότερες γνώσεις από τους μαθητές (και ίσως από τους γονείς τους), δεν τους δίνει το δικαίωμα να κάνουν κατάχρηση αυτής της εξουσίας, πράγμα που συμβαίνει αρκετά συχνά στα σχολεία. Πολλές φορές παρατηρούμε ισχυρή ασέβεια από τους εκπαιδευτικούς προς τους μαθητές τους, ρατσιστικές συμπεριφορές, διακρίσεις μεταξύ μαθητών και υποτίμηση των αδύνατων μαθητών αντί ενθάρρυνση. Αυτές δεν είναι αξίες τις οποίες θέλουμε να μεταδώσουμε στους μαθητές, πόσο μάλλον να τις βλέπουν να συμβαίνουν στο σχολικό περιβάλλον. Αυτό ενθαρρύνει συμπεριφορές οι οποίες θα πρέπει να αποφεύγονται, και εκτός αυτού, η εκμάθηση των παιδιών επηρεάζεται αρνητικά αν ο εκπαιδευτικός αντιδρά με τέτοιους τρόπους. Επιπλέον, πολλοί εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν μια πιο δασκαλοκεντρική προσέγγιση και δεν δίνουν σημασία στον μαθητή, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται και να μειώνεται το επίπεδο εκμάθησης.

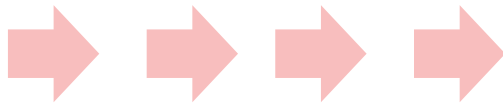
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

25

Ο τρόπος διεύθυνσης του κάθε σχολείου

Μεγάλο κομμάτι για την επίτευξη στο μέγιστο για τη μόρφωση του κάθε μαθητή έχει κυρίαρχο ρόλο ο τρόπος διεύθυνσης του κάθε σχολείου. Ο κάθε διευθυντής που διευθύνει το κάθε σχολείο διαφέρει από το άλλο λόγω του χαρακτήρα του διευθυντή μιας και δεν είναι ο ίδιος σε κάθε σχολείο! Ένα αλλό κομμάτι είναι οι απόψεις που έχει για το τρόπο διοίκησης του κάθε σχολείου αλλά και η επιμόρφωση που έχει. Ταυτόχρονα ιδιαίτερο ρόλο παίζει το όραμα του κάθε διευθυντή που επιθυμεί να έχει και να αναπτύξει το σχολείο του, ποια εικόνα θέλει να βγάλει προς τα έξω. Ακόμη η ηλικία του κάθε διευθυντή διαφέρει αλλά και η πείρα/ εμπειρία σε παρόμοια θέση. Αν για παράδειγμα βρίσκεται στην θέση του διευθυντή για αρκετά χρόνια.

26

Λανθασμένη και ελλιπής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών

Παρόλο που οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούν διάφορα εκπαιδευτικά σεμινάρια για την περαιτέρω επιμόρφωσή τους, δεν σημαίνει πως είναι και η κατάλληλη. Κατά τη δική μου άποψη πρέπει τα σεμινάρια να γίνονται σε πρακτικό επίπεδο, για να αντιληφθούν οι εκπαιδευτικοί την πραγματική διαδικασία που πρέπει να λαμβάνει χώρα κατά την εκπαιδευτική πράξη. Παράλληλα, πρέπει να γίνεται εις βάθος ανάλυση για το κάθε θέμα από τα άτομα που διεξάγουν τα σεμινάρια για να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στις δυσκολίες που ίσως να αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός για να μπορέσουν έτσι να μην δώσουν λανθασμένη επιμόρφωση, αλλά αντίθετα να δώσουν μια σωστή και ενισχυμένη προς αυτούς επιμόρφωση.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

27 Ο μεγάλος αριθμός μαθητών στην τάξη

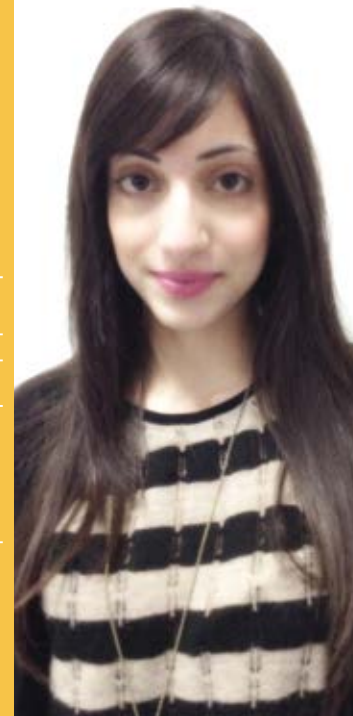
Στις μέρες μας, ευτυχώς το θέμα με το μεγάλο αριθμό παιδιών στις τάξεις δεν υπάρχει σε όλα τα σχολεία. Σε μερικά όμως σχολεία που γίνεται αυτό παρουσιάζονται διάφορα εμπόδια που δεν επιτρέπουν στους μαθητές να πάρουν τα κατάλληλα γνώσεις που τους προσφέρει ο εκπαιδευτικός. Καταρχήν, ο μεγάλος αριθμός μαθητών στις τάξεις συμβάλλει αρνητικά στον έλεγχο και στην πειθαρχία από μέρους του εκπαιδευτικού. Διότι, όσο πιο πολλά παιδιά υπάρχουν, τόσο πιο πολύς έλεγχος πρέπει να υπάρχει και επομένως ο εκπαιδευτικός είναι απορροφημένος σε αυτό παρά σε αυτό που πρόκειται να τους διδάξει. Παρόλο που μπορεί να έχει το μυαλό του και στη διεκπεραίωση της διδασκαλίας του αλλά και τα μάτια του δεκατέσσερα σίγουρα με ένα μεγάλο αριθμό παιδιών είναι πιθανόν κάτι να χάσει από την επίβλεψη του αλλά και περισσότερες φορές να σταματήσει για να κάνει παρατήρηση. Σε περίπτωση που δεν τον ενδιαφέρει η φασαρία και αφήσει τα παιδιά ανεξέλεγκτα δεν θα έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα με το τέλος της διδασκαλίας του. Κατά δεύτερον, όταν υπάρχει μεγάλος

αριθμός παιδιών στην τάξη, τα πλείστα παιδιά τείνουν να αδιαφορούν χωρίς να εντοπίζονται από τον εκπαιδευτικό. Σε αντίθετη περίπτωση, λόγω του ότι είναι πιο εύκολο να εντοπιστούν, έχουν αν όχι όλη αλλά τη μεγαλύτερη διάρκεια της διδασκαλίας, το μυαλό τους σε αυτό που διδάσκει ο εκπαιδευτικός διότι δεν παρασύρει τόσο εύκολα το ένα παιδί το άλλο. Ακόμη, όταν τα παιδιά είναι 30 και πάνω δε θα έχουν όλα την ευκαιρία να μιλήσουν αλλά όταν είναι 15 – 20 θα είναι πιο εύκολο και πιο άνετο από μέρους τους να συμμετέχουν. Έτσι, θα έχει το μεγαλύτερο ποσοστό ευκαιρία να μιλήσει έστω και μία φορά κατά τη διάρκεια ενός γνωστικού αντικειμένου. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός με πιο μικρό αριθμό μαθητών στη τάξη του θα μπορεί πιο εύκολα να τους αφήσει να εργαστούν σε ομάδες ή σε ζευγαράκια προάγοντας έτσι και τη συνεργατική μάθηση. Αντίθετα, αν οι μαθητές είναι πολλοί αυτό δε θα είναι εφικτό να γίνει και έτσι η διδασκαλία θα είναι πάντα δασκαλοκεντρική.

Οι ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας αποτελούν μια μορφή εκπαιδευτικής παρέμβασης. Η εκπαιδευτική αυτή παρέμβαση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των ελλείψεων που εμφανίζονται σε επίπεδο υποδομών, εκπαιδευτικού προσωπικού, εξειδικευμένων επιστημόνων, έτσι ώστε να ενισχυθεί η μαθητική ένταση, η προσαρμογή και η ανάπτυξη στο σχολικό περιβάλλον, η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού έργου που παρέχεται. Επιπλέον, στοχεύει στην αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων μέσα από τη στήριξη των μειονεκτικών περιοχών και την ενδυνάμωση των σχολείων τους προκειμένου να ανατραπεί η αρνητική εικόνα, τόσο σε επίπεδο σχολικής επίδοσης, όσο και σε γενικότερο επίπεδο παιδείας και πολιτισμού. Θεωρώ ότι οι ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας είναι πολύ σημαντικό να εφαρμόζονται με διακριτικότητα χωρίς να μειώνουν άθελα τους τους πληθυσμούς που βοηθούν στα μάτια των υπολοίπων. Αναμφίβολα, το έργο τους είναι πολύ σπουδαίο και δεν πρέπει να σταματήσει. Ίσως αν οι ΖΕΠ έβρισκαν εφαρμογή στα σχολεία χωρίς να γνωρίζουν οι μαθητές ότι στο σχολείο τους εφαρμόζεται η συγκεκριμένη εκπαιδευτική παρέμβαση, το έργο να ήταν ακόμη σπουδαιότερο μακριά από στιγματισμούς και ρατσιστικές συμπεριφορές.

28

Λανθασμένη εφαρμογή των ΖΕΠ

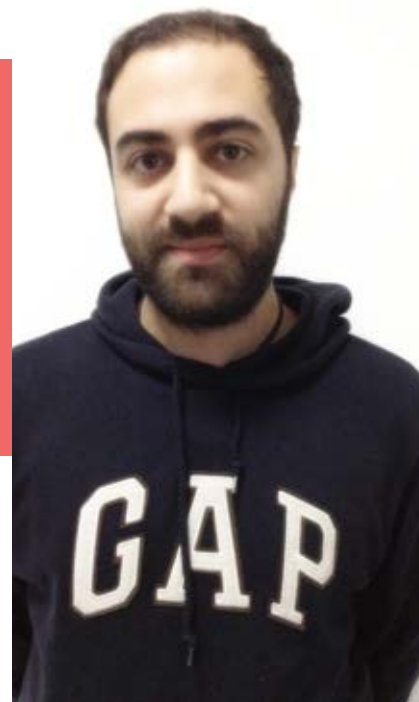
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

29

Σχέσεις εκπαιδευτικών με τους γονείς

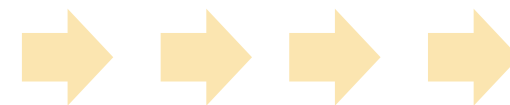
Αναμφίβολα οι δύο βασικοί συντελεστές της διαπαιδαγώγησης και της κοινωνικοποίησης των νέων είναι οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί καθώς μοιράζονται την ίδια αγωνία για την προκοπή και την πρόοδο των παιδιών. Ως εκ τούτου, οι σχέσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών θα πρέπει να είναι στενές. Συχνά οι γονείς μέσα από τη συμμετοχή τους στη Διοίκηση του σχολείου ή και μέσα από τις επιρροές τους στη Διοίκηση του σχολείου επηρεάζουν και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού προσωπικού. Στην άλλη άκρη του φάσματος των σχέσεων γονέων και εκπαιδευτικών είναι η μεγάλη απόσταση των γονέων από το σχολείο ή και η αποστασιοποίησή τους από τα εκπαιδευτικά ζητήματα είτε γενικά στην όλη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματός μας είτε ειδικά στη ζωή του δικού τους σχολείου. Υπάρχουν δύο βασικές όψεις της σχέσης γονέων – σχολείου. Πρώτον, η θεσμική μέσω της γενικής λειτουργίας και της δράσης του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και δεύτερον, μέσω της προσωπικής και ειδικής παρέμβασης ενός εκάστου γονέα προς καλύτερη αξιολόγηση και υποβοήθηση της μαθησιακής εξέλιξης του παιδιού του. Κανένας δεν γνωρίζει καλύτερα έναν μαθητή και μια μαθήτριά από τον γονέα του / της. Και είναι αυτή η γνώση απαραίτητη τόσο για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής δράσης όσο και για την αρτιότερη παιδαγωγική καλλιέργεια. Η μάθηση απαιτεί την καλή γνώση του εκπαιδευόμενου από την πλευρά του εκπαιδευτικού και δεν μπορεί να υπάρξει συστηματική εκπαίδευση χωρίς την πλήρη εικόνα των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και των αδυναμιών κάθε παιδιού. Όταν ο εκπαιδευτικός δεν βλέπει συχνά ή και καθόλου τον γονέα στο σχολείο, χαλαρώνει και δικαιολογεί τη στάση του με την τετριμμένη δικαιολογία «αφού δεν νοιάζεται ο ίδιος ο γονέας του, τι να κάνω εγώ...». Η θεσμική όψη της σχέσης γονέων – σχολείου είναι και αυτή πολύ σημαντική. Το σχολείο είναι μια μικρή κοινότητα και φυσικά συναντάει συχνά δύσκολα και πολύπλοκα προβλήματα, η επίλυση των οποίων μπορεί να γίνει μόνο με την στενή συνεργασία όλων των παραγόντων της παιδαγωγικής σχέσης. Η αντιμετώπιση προβλημάτων υποδομών, η διοργάνωση εκπαιδευτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, η ανάληψη ευρύτερων μορφωτικών πρωτοβουλιών είναι πεδία όπου θεωρείται απαραίτητη η μόνιμη παρουσία των γονέων και θεσμική και προσωπική.

30

Τάξεις μικτής ικανότητας

Οι τάξεις μικτής ικανότητας δυσχεράνουν τη διαδικασία της μάθησης καθότι, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να μπορεί να ικανοποιήσει όλα τα μαθησιακά στυλ και παράλληλα να καλύψει, τη καθορισμένη από το υπουργείο παιδείας, ύλη. Ο ρυθμός μάθησης και ικανότητα κάθε μαθητή διαφέρει συνεπώς ο εκπαιδευτικός πρέπει να κινηθεί σε πολλαπλά επίπεδα. Λύσεις για το προαναφερθέν πρόβλημα υπάρχουν, αλλά πρέπει πρώτα να υιοθετηθούν από το υπουργείο. Θα μπορούσε για παράδειγμα οι μαθητές διάνοιες μετά από συγκεκριμένες εξετάσεις να εγγραφούν σε μεγαλύτερες τάξεις πράγμα το οποίο έχει είδη καθιερωθεί στις ΗΠΑ.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

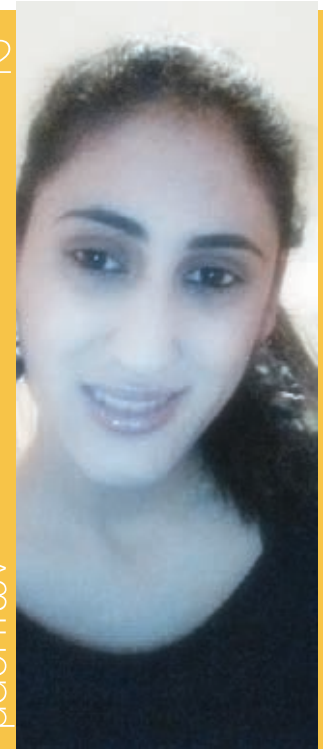
31 Δισταγμός για δραστικά μέτρα

Unwillingness of people in charge to make drastic changes to the educational system by not allowing young people to apply what they have learned during their studies and by not considering changes important.

32

Διαφορετική αυτοπεποίθηση των μαθητών

Το εμπόδιο που περιορίζει τους μαθητές από το να επωφεληθούν στο έπακρο από τα εκπαιδευτικά τους ιδρύματα είναι η διαφορετική αυτοπεποίθηση των μαθητών. Η αυτοπεποίθηση των μαθητών είναι σημαντική στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς όταν κάποιος πιστεύει στον εαυτό του και στις δυνατότητές του είναι πιο πρόθυμος να προσπαθήσει, να κάνει λάθη και να πάρει ρίσκα. Τα εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να προσπαθούν να βοηθήσουν όλους τους μαθητές/τριες τους να κτίσουν την αυτοπεποίθησή τους καθώς έτσι έχουν περισσότερες πιθανότητες να πετύχουν.

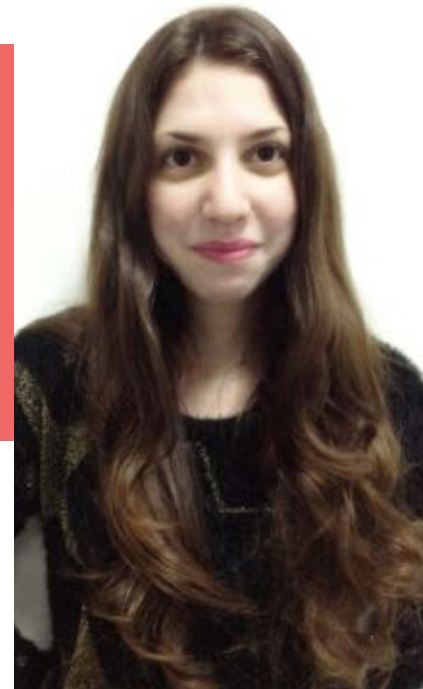
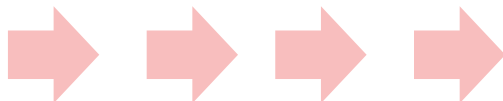
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

33

Έκρηξη πληροφοριών

Ζούμε στην κοινωνία της πληροφορίας η οποία χαρακτηρίζεται από την «έκρηξη» πληροφοριών. Με άλλα λόγια υπάρχουν πολλές πηγές γνώσεων σε μία κοινωνία π.χ. οικογένεια, σχολείο, τηλεόραση, διαδίκτυο κ.τ.λ. Το πρόβλημα όμως είναι ότι οι πηγές αυτές, άρα και οι πληροφορίες, δεν είναι πάντα έγκυρες και ως αποτέλεσμα οι μαθητές έρχονται με λάθος αντιλήψεις στα σχολεία. Ως αποτέλεσμα οι μαθητές παρουσιάζουν γνωστικά εμπόδια κατά τη μαθησιακή διαδικασία γεγονός που κάνει πιο δύσκολο το έργο του δασκάλου. Επειδή όμως οι πηγές αυτές είναι πολλές, το έργο του εκπαιδευτικού γίνεται ακόμα δυσκολότερο καθώς ο κάθε μαθητής έρχεται στη τάξη με διαφορετικές πληροφορίες/αντιλήψεις. Επομένως χρειάζεται μία αποτελεσματικότερη μαθησιακή μέθοδο διδασκαλίας.

34

Μαζοποίηση των μαθητών

Συχνά για να αναφερθούμε στους μαθητές χρησιμοποιούμε κοινότητες εκφράσεις όπως είναι η «κοινότητα του σχολείου» ή η «κοινότητα της τάξης» κ.λπ., ωστόσο δεν πρέπει να ξεχνάμε ως εκπαιδευτικοί ότι οι κοινότητες αποτελούνται από πρόσωπα. Κάθε πρόσωπο είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο και φέρει τα δικά του ατομικά χαρακτηριστικά (γνωστικό επίπεδο, δεξιότητες, ενδιαφέροντα, ρυθμός και στυλ μάθησης, καταγωγή, κουλτούρα, αξίες, κοινωνικό και οικογενειακό υπόβαθρο κ.α.). Το σχολείο είναι μια ολότητα, αποτελείται όμως από επιμέρους παράγοντες. Η θεώρηση του σχολείου ως κοινότητας που αποτελείται από πρόσωπα και όχι ως μιας κοινότητας που νοσεί στην ολότητα της, μπορεί να μας βοηθήσει να εντοπίσουμε τις επιμέρους πτυχές της που πρέπει να αναθεωρηθούν και να αντιμετωπίσουμε τα φαινόμενα και κρούσματα που διαταράσσουν κατά καιρούς την ομαλή λειτουργία της. Το φαινόμενο της μαζοποίησης πρέπει να εκλείψει.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

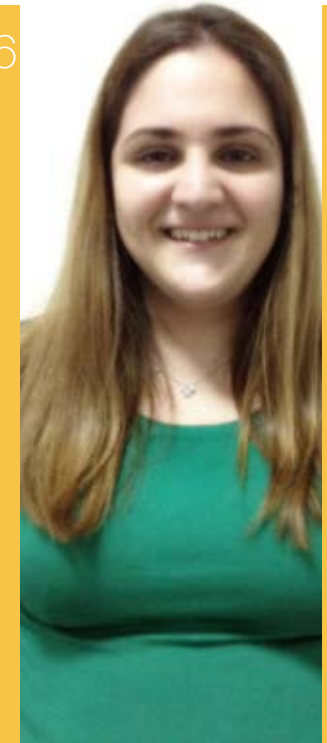
35 Η αξιολόγηση των μαθητών – θέμα μονιμότητας

Σήμερα η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συνδέεται κυρίως με την προαγωγή και τη μισθολογική τους ανέλιξη. Η λειτουργία της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών έχει χαρακτήρα μονόπλευρο. Δεν τους δίνονται κίνητρα για να κυνηγήσουν την ανέλιξη αφού έτσι και αλλιώς από την στιγμή της μονιμοποίησής τους στο βαθμό του δασκάλου σιγά σιγά θα ανεβεί σε μισθολογική και εκπαιδευτική κλίμακα χωρίς να χρειαστεί να κοπιάσει. Δεν ενδιαφέρονται σε μεγάλο βαθμό να επιμορφωθούν εκτός φυσικά και αν αυτό θα γίνει στα πλαίσια του σχολικού ωραρίου. Αυτό φυσικά πιστεύω ότι θα αλλάξει λόγω του ότι η οικονομική κρίση που υπάρχει αυτή την στιγμή έχει αναγκάσει την κυβέρνηση να μειώσει μισθούς και επιδόματα. Επίσης, τα άτομα που σπουδάζουν το συγκεκριμένο αντικείμενο είναι πλέον άτομα που ενδιαφέρονται και έχουν άλλα κίνητρα αφού πρέπει να υπομένουν τις λίστες αναμονής για αρκετό καιρό.

36

Τα διδακτικά μέσα

Πιστεύω πως τα διδακτικά μέσα που έχει το κάθε σχολείο επηρεάζει σημαντικά την πρόοδο των μαθητών του κάθε σχολείου. Αν υπάρχουν καλύτερα διαδραστικά και σύγχρονα μέσα τότε μπορεί να επιτευχθεί καλύτερη μάθηση αλλά και αποτελεσματικότερη. Επίσης αν υπάρχει σε κάθε τάξη ο ανάλογος αριθμός ηλεκτρονικών υπολογιστών μπορεί να δώσει περισσότερες ευκαιρίες μάθηση για όλους τους μαθητές γιατί το υλικό που μπορεί να αξιοποιηθεί είναι τεράστιο. Παράλληλα η δυνατότητα χρήσης του διαδραστικού πίνακα

αυξάνει τις ευκαιρίες για καλύτερη μάθηση των παιδιών μας. Ένας άλλος παράγοντας που θα βοηθούσε πολύ στην απόκτηση των κατάλληλων αλλά και πιο σύγχρονων διδακτικών μέσων είναι η συνεργασία του διευθυντή με τον σύνδεσμο γονέων. Θα μπορούσαν οι δύο φορείς να παραλείψουν τα γραφειοκρατικά στοιχεία που τους δίνει το υπουργείο παιδείας και να προχωρήσουν μόνοι τους στην εξασφάλιση πιο καινούργιων διδακτικών μέσων για τα παιδιά τους.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

37
Στερεότυπα – αντιλήψεις που προωθούν
οι εκπαιδευτικοί

Πρέπει κάθε εκπαιδευτικός να κρατά τις δικές του πεποιθήσεις και στερεότυπα σε προσωπικό επίπεδο και να προωθεί γενικές αντιλήψεις, ούτως ώστε να μπορούν οι μαθητές να εκφέρουν την προσωπική τους άποψη και τα δικά τους πιστεύω, χωρίς να επηρεάζονται από τις απόψεις του οποιουδήποτε.

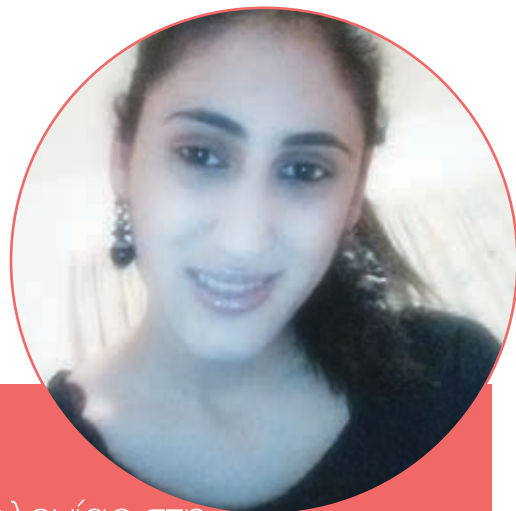

38
Έλλειψη ευελιξίας στην
τάξη

Η έλλειψη ευελιξίας στην τάξη στην προκειμένη περίπτωση δεν αφορά μόνο υλικοτεχνικές οικοδομές αλλά και υποστηρικτικό υλικό. Στις σημερινές τάξεις, που το μέγεθος τους είναι αρκετά καλό, λείπουν τα κατάλληλα εργαλεία και ο κατάλληλος τρόπος οργάνωσης. Για παράδειγμα, οι τάξεις του δημοτικού είναι γεμάτες από ράφια με βιβλία και υπάρχει μόνο ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής. Στην περίπτωση δηλαδή που ο εκπαιδευτικός, ο οποίος είναι καταρτισμένος με νέες τάσεις στην εκπαίδευση, θελήσει να διδάξει τους μαθητές του βάζοντας τους σε ομάδες

στον ηλεκτρονικό υπολογιστή δε θα μπορέσει να το κάνει. Επιπλέον, η έλλειψη χώρου λόγω αχρειαστων αντικειμένων μέσα στην τάξη, εμποδίζει την ευελιξία στη διαφορετική διάταξη της τάξης αφήνοντας έτσι τις διδασκαλίες να γίνονται πάντα με τον ίδιο τρόπο. Σε πολλές περιπτώσεις και ανάλογα πάντα με τον τρόπο διδασκαλίας, ο τρόπος διάταξης πρέπει να διαφέρει. Αν η τάξη είναι αρκετά καλά δομημένη και ευέλικτη ώστε να γίνονται αλλαγές σε πολύ πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, οι διδασκαλίες θα είχαν και πιο καλό αποτέλεσμα.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

39

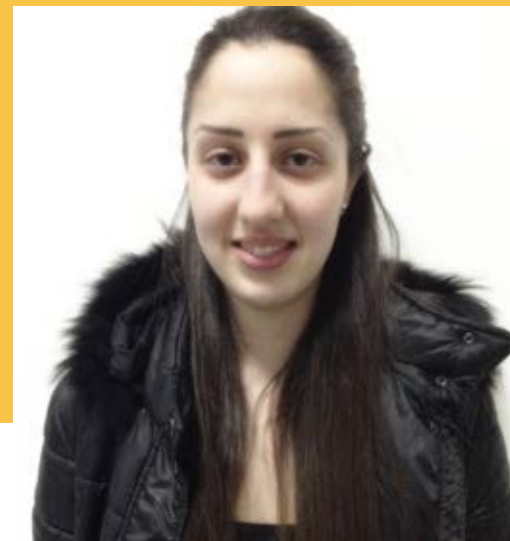
Κακή χρήση της τεχνολογίας στη μαθησιακή διαδικασία

Αναντίρρητα, το έργο που έχει να επιτελέσει ο κάθε εκπαιδευτικός είναι δυσχαιρές, καθώς καθημερινά έρχεται αντιμέτωπος με ποικίλες δυσκολίες, τις οποίες καλείται να υπερπηδήσει. Μια από τις δυσκολίες αυτές αφορά την παρουσίαση του περιεχομένου του μαθήματος στην τάξη, καθώς θα πρέπει μέσω αυτού να μειώσει όσο το δυνατό το γνωστικό φορτίο των μαθητών, ούτως ώστε το μάθημα να καταστεί πιο κατανοητό και η νέα γνώση να μεταπηδήσει από τη βραχυπρόθεσμη στη μακροπρόθεσμη μνήμη, μετατρέποντας την σε «κτήμα εις αεί». Ως εκ τούτου, οι διδασκαλίες θα πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο που να εξαλείφεται το γνωστικό φορτίο των μαθητών. Υπεύθυνος για να αποδομήσει τις παρανοήσεις και να οικοδομήσει τη νέα γνώση, δεν είναι άλλος από τον εκπαιδευτικό, ο οποίος αποτελεί την κινητήριο δύναμη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με ποικίλους τρόπους. Αρχικά ο εκάστοτε εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι γνώστης του αντικειμένου διδασκαλίας του, ώστε να είναι σε θέση αφενός να το διδάξει επαρκώς και αφετέρου να εντοπίσει τις τυχόν παρανοήσεις που ενδέχεται να

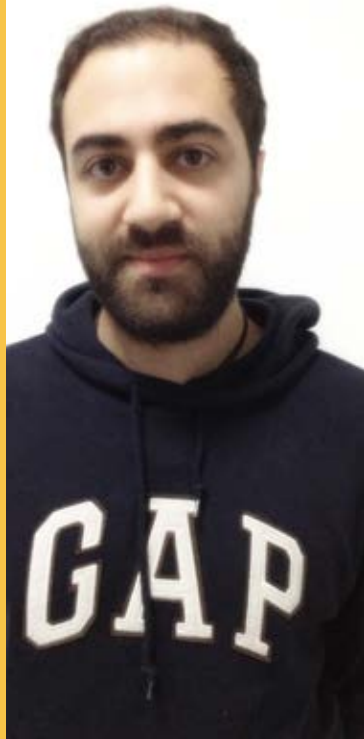
έχουν οι μαθητές και να αποφορτώσει το γνωστικό τους φορτίο, συμβάλλοντας στην ταχύτερη κατανόηση του μαθήματος και στη δόμηση της νέας γνώσης. Παράλληλα θα πρέπει να εργάζεται μεθοδικά, να μελετά και να ετοιμάζει στους μαθητές κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο θα έχει ως βασικό του σκοπό την αποφόρτωση του γνωστικού φορτίου. Επιπρόσθετα αυτό προϋποθέτει δημιουργικότητα εκ μέρους του εκπαιδευτικού και άριστη χρήση της τεχνολογίας, καθώς τα πολυμέσα είναι αυτά που μπορούν να τους παρέχουν υποστήριξη, μιας και συνδυάζουν την εικόνα, τον ήχο και τις λέξεις. Μέσω λοιπόν της τεχνολογίας μπορεί να δημιουργήσει νοητικά σχήματα, τα οποία οι μαθητές εύκολα μπορούν να ανακαλέσουν στη μνήμη τους, αφού αποτελούν οργανωμένο σύνολο πληροφοριών. Εν κατακλείδι, τα πολυμέσα και οι αναπαραστάσεις θα πρέπει να είναι ποικίλες, ώστε να επωφελούνται όλα τα παιδιά, μιας και ο καθένας έχει διαφορετική αντίληψη.

40

Παρανοήσεις των μαθητών για διάφορα γνωστικά αντικείμενα

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Μαθησιακός εκφοβισμός 41

“Θα θυμάμαι για πάντα και ποτέ δεν θα ξεχάσω:

Δευτέρα: Μου πήραν τα χρήματά μου .

Τρίτη: Με έβριζαν

Τετάρτη: Έσκισαν τη στολή μου

Πέμπτη: Έτρεχε αίμα από το σώμα μου

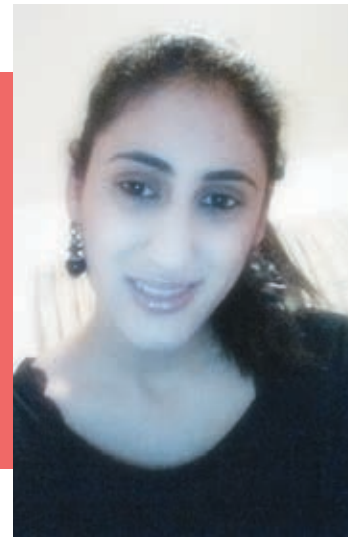
Παρασκευή: Τελείωσε

Σάββατο: Ελευθερία...”

Αυτό αποτελεί απόσπασμα από το ημερολόγιο ενός 13χρονου, του Vijay Singh ο οποίος μετά το Σάββατο: Ελευθερία...” βρέθηκε κρεμασμένος στην εσωτερική σκάλα του σπιτιού του στην Αγγλία. Δυστυχώς το bullying αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο μαστίζει τη σημερινή κοινωνία και δε περισσότερο τα εκπαιδευτικά μας συστήματα μας. Αναφερόμενοι σε μαθησιακό εκφοβισμό δεν μπορούμε να παραλείψουμε, πέραν της σωματικής βίας, την ψυχολογική – φραστική βία. Ατυχώς το φαινόμενο αυτό μαστίζει και εξαπλώνετε όλο και σε μικρότερες ηλικίες χωρίς να παρατηρείτε κατευνασμός αλλά έξαρση του φαινομένου.

Η αποτελεσματικότητα αλλά και παράλληλα η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών όσο

αφορά την αντιμετώπιση του εκφοβισμού είναι ανεπαρκής και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να ζητηθεί βοήθεια από ιδικούς ή να αποσταλούν οι εκπαιδευτικοί σε σεμινάρια για το συγκεκριμένο θέμα.

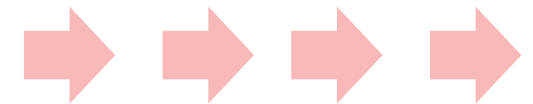

42

Η πρόσβαση των μαθητών σε μέσα διαφέρει

Το εμπόδιο που περιορίζει τους μαθητές από το να επωφεληθούν στο έπακρο από τα εκπαιδευτικά τους ιδρύματα είναι ότι οι μαθητές/τριες έχουν διαφορετική πρόσβαση σε τεχνολογικά μέσα στο σπίτι. Οι μαθητές που έχουν πρόσβαση σε τεχνολογικά μέσα στο σπίτι είναι πιο πιθανών να ανταποκρίνονται καλύτερα στη χρήση της τεχνολογίας στην τάξη και να βρίσκονται σε πιο προχωρημένο

επίπεδο σε σχέση με τους συνομιλήκους τους που δεν έχουν πρόσβαση σε αυτά τα μέσα. Γι' αυτό το λόγο, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εντοπίζουν το επίπεδο στο οποίο βρίσκονται οι μαθητές τους και να προσπαθούν να βοηθούν τους μαθητές που έχουν λιγότερη πρόσβαση στη τεχνολογία να εξελιχθούν.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

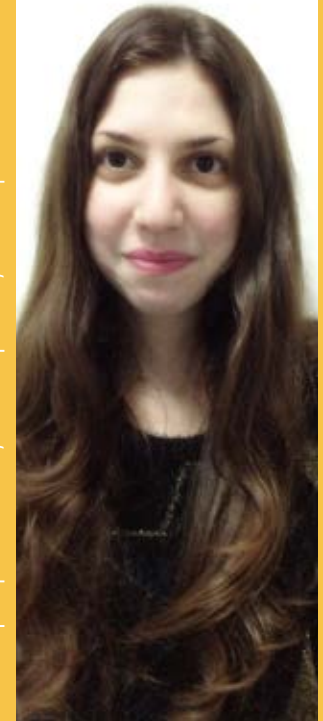
43 Λάθος role models

Αυτός ο παράγοντας έχει άμεση σχέση με την κουλτούρα αλλά και την μετάδοση αξιών. Άνθρωποι πρότυπα θεωρούνται τα άτομα τα οποία μπορούν να επηρεάσουν μια κοινωνική ομάδα λόγω της θέσης που κατέχουν σε μία κοινωνία. Οι άνθρωποι πρότυπα έχουν μεγάλη σημασία στη ζωή των παιδιών καθώς τα παιδιά τείνουν να μιμούνται τον τρόπο συμπεριφοράς των αγαπημένων τους προσώπων. Τέτοια άτομα μπορεί να είναι διασημότητες, αθλητές, τραγουδιστές κ.α. ακόμα και οι δάσκαλοι των παιδιών. Συνεπώς εάν σε μία κοινωνία υπάρχουν άτομα που μεταδίδουν μέσα από τη προβολή τους λανθασμένες-ανταγωνιστικές αξίες τότε τα παιδιά θα αναπαράγουν αυτές τις αξίες τόσο στη καθημερινή τους ζωή όσο και στο σχολείο. Άρα ισχυρίζομαι πως τα λάθος πρότυπα τείνουν να ενισχύουν αρνητικά τις αξίες της συνεργασίας, γεγονός που κάνει το σχολικό κλίμα πιο ανταγωνιστικό (τα παιδιά να βλέπουν πιο ανταγωνιστικά ο ένας τον άλλον). Όπως ανέφερα και πιο πάνω, τα μαθησιακά αποτελέσματα δεν θα είναι τόσο αποτελεσματικά λόγω άγνοιας του εκπαιδευτικού για το γνωστικό επίπεδο των μαθητών του καθώς οι μαθητές σε ένα ανταγωνιστικό κλίμα θα φοβούνται να συμμετάσχουν μέσα στη τάξη επειδή μπορεί να κάνουν λάθος.

44
Δεν λαμβάνονται υπόψη οι
διαφορετικές ανάγκες των μαθητών

Κάθε πρόσωπο, με βάση τα ατομικά του χαρακτηριστικά (γνωστικό επίπεδο, δεξιότητες, ενδιαφέροντα, ρυθμός και στυλ μάθησης, καταγωγή, κουλτούρα, αξίες, κοινωνικό και οικογενειακό υπόβαθρο κ.α.), έχει διαφορετικές ανάγκες. Ο εκπαιδευτικός που επιδιώκει μια αποτελεσματική διδασκαλία πρέπει να κάνει διάγνωση των αναγκών

των μαθητών του και να προσαρμόζει την διδασκαλία του με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στην μοναδικότητα του κάθε προσώπου, αναδεικνύοντας παράλληλα τις ιδιαιτερότητες και τα ταλέντα του. Συνεπώς, η εξατομίκευση της διδασκαλίας κρίνεται απαραίτητη.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

45

Οι ιδεολογικές πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών

Γενικά, στην Κύπρο παρατηρούμε ότι υπάρχει η νοοτροπία του κόμματος (και όχι μόνο στην εκπαίδευση). Πολλές φορές οι εκπαιδευτικοί, κάποιες φορές συνειδητά και άλλες φορές όχι, βλέπουμε να δίνουν την δική τους άποψη με αποτέλεσμα να μεταφέρουν την δική τους ιδεολογική άποψη. Συνήθως αυτό παρατηρείτε στα μαθήματα της Ιστορίας και των Θρησκευτικών. Ακόμη, οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να μεταφέρουν τις δικές τους στάσεις, αξίες και αντιλήψεις χωρίς να λαμβάνουν υπόψη την γενική κατάσταση που επικρατεί στην κοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι γενικά αμερόληπτοι και να μην μεταφέρουν τις απόψεις του με τρόπο να επηρεάσουν τους μαθητές.

46

Η υπερφόρτωση του γνωστικού φορτίου

Η θεωρία του γνωστικού φορτίου όπως εξηγείται από τον John Sweller, αναφέρεται στους περιορισμούς της ανθρώπινης μνήμης και απασχολεί πτυχές της θεωρίας επεξεργασίας πληροφοριών. Ο ανθρώπινος νους μπορεί να επεξεργαστεί ένα μικρό αριθμό πληροφοριών αλλά οι εκπαιδευτικοί στη βιασύνη τους να καλύψουν την ύλη περιεχομένου που περιλαμβάνεται στα Αναλυτικά Προγράμματα, δεν λαμβάνουν υπόψη αυτό τον περιορισμό, με αποτέλεσμα να υπερφορτώνουν το γνωστικό φορτίο των μαθητών. Υπάρχουν βέβαια τρόποι να ξεγελαστούν αυτά τα εμπόδια και να δημιουργηθούν εξωτερικά συστήματα μνήμης, αλλά

η άγνοια των εκπαιδευτικών δεν το επιτρέπει. Σύμφωνα με τον Jerome Bruner, η παρουσίαση μιας πληροφορίας σε πολλαπλές μορφές, βοηθά στην καλύτερη κωδικοποίηση της γνώσης, έτσι ώστε να κατανοείται και να ανακαλείται πιο εύκολα. Αυτό μπορεί να γίνει εφικτό με την παρέμβαση της τεχνολογίας στη μαθησιακή διαδικασία, αλλά δύστυχος πολλοί περιορισμοί δεν το επιτρέπουν. Αυτό καταλήγει στο να υπερφορτώνονται οι μαθητές με γνώσεις τις οποίες δεν μπορούν να οργανώσουν σωστά στη μνήμη τους, άρα βρίσκουν διέξοδο στο να μαθαίνουν επιφανειακά.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

47

Αποκλεισμός των αλλοδαπών μαθητών

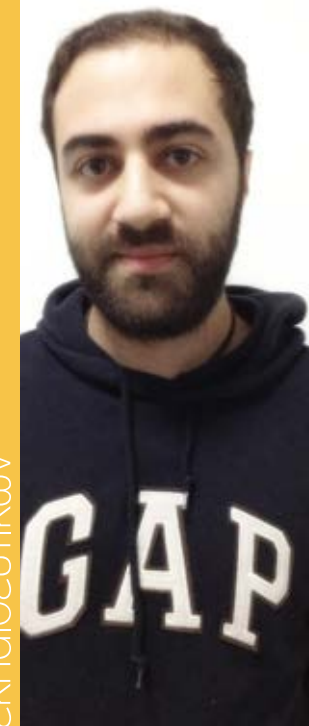
Οι εκπαιδευτικοί αρκετές φορές αποκλείουν από την εκπαιδευτική διαδικασία τους αλλόγλωσσους μαθητές, διότι πρέπει να «θυσιάσουν» τον πολύτιμο χρόνο ο οποίος τους κατατρέπει για να καλύψουν τη διδακτέα ύλη. Προσαρμόζουν το μάθημά τους με τα δεδομένα της κυπριακής κοινωνίας, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις

ανάγκες των αλλόγλωσσων μαθητών. Τους περιθωριοποιούν και συνεχίζουν το μάθημά τους λες και δεν συμβαίνει απολύτως τίποτα, με αποτέλεσμα αυτά τα παιδιά να μην έχουν τίποτα να κερδίσουν από το εκπαιδευτικό μας σύστημα, μένοντας ακόλουθη στην κακιά τους μοίρα.

Οι εκπαιδευτικοί λόγω του φόρτου εργασίας τους ή λόγω του μη σωστού προγραμματισμού δεν συνεργάζονται. Με το να συνεργαστούν οι εκπαιδευτικοί δίνει το πλεονέκτημα της επικοινωνίας και της ανταλλαγής υλικού γνώσεων και απόψεων. Η παρούσα συνεργασία θα μπορούσε να οδηγήσει στην καλύτερη επικοινωνία και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών γεγονός το οποίο θα είχε αντικτύπου στους μαθητές.

48

Ελλειψη της συνεργασίας των
εκπαιδευτικών

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

49 Έλλειψη εξατομικευμένης διδασκαλίας

Όλοι οι άνθρωποι χαρακτηρίζονται από την διαφορετικότητα αναφορικά με τον τρόπο και τον ρυθμό της μάθησης τους με αποτέλεσμα κάποιοι να επωφελούνται από ένα συγκεκριμένο τρόπο διδασκαλίας και κάποιοι άλλοι από ένα άλλον. Μερικοί άνθρωποι μπορούν να αντιληφθούν κάτι μέσω της αφηρημένης σκέψης και κάποιοι άλλοι όταν πρώτα χρησιμοποιήσουν τις αισθήσεις και τα συναισθήματα τους. Άλλοι χρειάζονται χρόνο για να επεξεργαστούν πληροφορίες, δηλαδή να τις παρατηρήσουν στοχαστικά και να τις συνδέσουν με τις δικές τους και άλλοι χρειάζονται να δράσουν σχετικά με τις πληροφορίες και μετά να σκεφτούν τι έκαναν και γιατί το έκαναν. Με άλλα λόγια οι μαθητές που απαρτίζουν τις σχολικές αίθουσες χαρακτηρίζονται από διαφορετικά μαθησιακά στιλ. Αξίζει να γίνει αναφορά στα βασικά μαθησιακά στιλ που δεν είναι άλλα από το ευφάνταστο, όπου τα παιδιά αντιλαμβάνονται τις πληροφορίες με αισθητηριακό τρόπο και τις επεξεργάζονται με στοχαστική παρατήρηση, το αναλυτικό στιλ όπου τα παιδιά αντιλαμβάνονται τις πληροφορίες με αφηρημένο τρόπο και τις επεξεργάζονται με στοχαστική παρατήρηση. Επίσης, ακολουθεί το στιλ κοινής λογική, όπου οι μαθητές αντιλαμβάνονται τις πληροφορίες με αφηρημένο τρόπο και τις επεξεργάζονται με δραστήριο τρόπο. Επιπλέον, υπάρχει και το δυναμικό

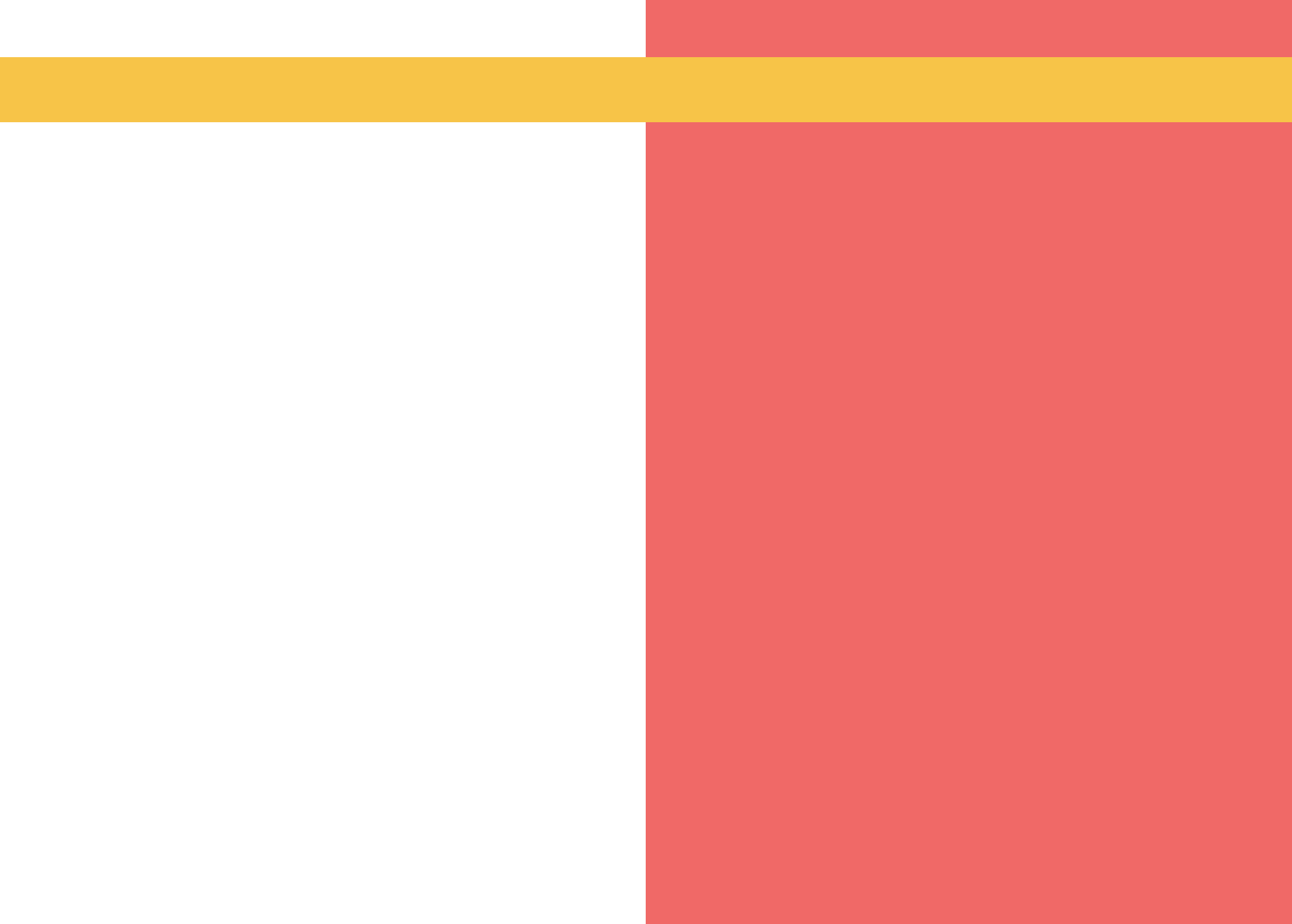
στιλ, όπου τα παιδιά αντιλαμβάνονται τις πληροφορίες μέσω της αισθητηριακής εμπειρίας και τις επεξεργάζονται ενεργητικά. Σημαντικό επίσης, είναι να αναφερθούν και τα παρακάτω μαθησιακά στιλ στα οποία η πρώτη διάσταση αναφέρεται στην σκέψη του ατόμου και η δεύτερη διάσταση στο αν η σκέψη ακολουθεί μια τυχαία ή μια συγκεκριμένη σειρά συλλογισμών. Τέτοια μαθησιακά στιλ είναι το συγκεκριμένο-συν ακολουθητικό, το αφηρημένο-συν ακολουθητικό, το αφηρημένο-τυχαίο στιλ και το συγκεκριμένο-τυχαίο (Χατζηγεωργίου, 2011). Ο εκπαιδευτικός λοιπόν, καλείται να καταστεί γνώστης των πιο πάνω. Καλείται να μελετήσει τον κάθε του μαθητή ανακαλύπτοντας το δικό του μαθησιακό στιλ έτσι ώστε να μπορέσει να του παρέχει την εξατομικευμένη διδασκαλία που να ανταποκρίνεται στις δικές του ανάγκες. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η διαδικασία αυτή απαιτεί σωστή διαχείριση χρόνου και κατάλληλες δεξιότητες από πλευράς εκπαιδευτικού, πράγμα που μπορούν να παρέχουν επιμορφωτικά μαθήματα και μελέτη. Τέλος, η εξατομικευμένη διδασκαλία καθίσταται αδήριτη ανάγκη και θα ήταν καλό να επιτυγχάνεται διακριτικά χωρίς να μειώνει ή να παινεύει τους μαθητές αφού απαιτείται σεβασμός προς την διαφορετικότητα

Το να είναι κανείς εκπαιδευτικός είναι ένα λειτούργημα γιατί έχεις να προσφέρεις τη ΣΩΣΤΗ γνώση και πληροφορίες στους μικρούς αυριανούς πολίτες. Κάποιοι όμως θεωρούν τη δουλειά του εκπαιδευτικού ως ένα καλό επάγγελμα που μπορεί να σου προσφέρει εύκολο χρήμα. Αυτοί που ανήκουν στη δεύτερη κατηγορία εκτελούν τη δουλειά τους ακριβώς όπως ορίζεται από το νόμο, χωρίς να κάνουν κάποια προσπάθεια να προσφέρουν κάτι περισσότερο. Πηγαίνουν και φεύγουν από το σχολείο ακριβώς στην ώρα τους, δεν έχουν επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών τους και ενδιαφέρονται μόνο να καλύψουν τη διδακτέα ύλη. Ο σωστός εκπαιδευτικός είναι αυτός που πραγματικά ενδιαφέρεται για τους μαθητές του, προετοιμάζει υλικό από την προηγούμενη μέρα, επικοινωνεί με τους γονείς των μαθητών του για την πρόοδο τους και τυχόν αδυναμίες και γενικά ξέρει καθετί που συμβαίνει στη δική του τάξη έχοντας και ένα τρόπο για να μπορέσει να επιλύσει κάθε πρόβλημα.

50

Έλλειψη ενδιαφέροντος από τους
εκπαιδευτικούς

e·hOop
unifying
learning
differences

2014